

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИЗВЕСТИЯ НА ИНСТИТУТА ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
Книга XXXV

**ДО РАЯ И ОБРАТНО. РЕЧНИК-ИНДЕКС
КЪМ СТАРОБЪЛГАРСКИЯ ПРЕВОД НА *СКАЗАНИЕ
НА ОТЕЦ АГАПИЙ* (ВНГ 2017)¹**

Явор Милтенев
Институт за български език, Българска академия на науките

**TO PARADISE AND BACK. AN INDEX VERBORUM TO THE
OLD BULGARIAN TRANSLATION OF *NARRATIO AGAPII*
(ВНГ 2017)**

Yavor Miltenov
Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

Резюме. В началото на настоящата публикация чрез кратко въведение се представят историята на текста на средновековното *Сказание за отец Агапий*, неговият старобългарски превод и разпространението му в славянските средновековни литератури. Съчинението е интересно както с оглед на своето съдържание, описващо рая и чудесното пътуване на главния герой дотам и обратно, така и с езика на превода. Приложен е речник и индекс на словоформите според най-ранния препис, коригиран и допълнен според множество други свидетели.

Ключови думи: средновековни апокрифи, старобългарски език, граматика, лексикология, лексикография

Abstract. At the beginning of this publication, a brief introduction presents the outlines of the history of the medieval *Narration of Father Agapius'* text, its Old Bulgarian translation and its distribution in Slavic medieval literature. The *Narration* is interesting both in terms of its content, describing paradise and the miraculous journey of the protagonist there and back, and in terms of the language of the translation. Attached is a dictionary and index of word forms according to the earliest transcript, corrected and supplemented according to other witnesses.

Keywords: medieval apocrypha, Old Bulgarian language, grammar, lexicology, lexicography

¹ Copyright of each paper stays with the respective authors. The works in the Papers of the Institute for Bulgarian Language are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Licence (CC BY 4.0): <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.

В контекста на християнската литература терминът *апокриф* заема особено място. Чрез него се обозначава кръг от произведения, които не са достоверни според църковните авторитети или власти и поради своето съдържание са частично или напълно изключени от църковния канон. Тези произведения имат най-разнообразна жанрова природа, време, място на създаване, цел, функция, стил, различна степен на отдалеченост от разбиранята на дадена християнска деноминация, т.е. това е един нееднороден кръг от текстове. Ето защо в съвременната наука през няколко десетилетия се въвеждат различни модификации на терминологията, които да доведат до по-точна класификация: едни концепции по-скоро извеждат на преден план степента на отклонение спрямо определен догматически фундамент (срв. напр. делението на квазиканонични, неканонични и антиканонични апокрифи), а други по-скоро загърбват акцента върху отклонението и приемат за критерий или отношението към други текстове (напр. термините *паратекстуална/парабиблейска литература* вместо *библейски апокрифи*), или съмнителната автентичност (срв. например термина *псевдоепиграф*).

Сказание на отец Агапий (ВНГ 2017) е едно от тези прелюбопитни апокрифни произведения, които трудно се поддават на класификация. *Сказанието* разказва за пътешествието до Рая и обратно на монаха Агапий (в един от гръцките преписи наречен Сириец). Такива необичайни повествования, посветени на пътуване и пребиваване в „отвъдния“ свят, не са много в нашата ранна средновековна литература, затова предавам тук накратко съдържанието. В продължение на десетки години Агапий моли Бог да му даде отговор на въпроса защо трябва човек да остави света и да последва Христос. Господ изпълнява молбата му: повелява му да напусне манастира, на който той е игумен, след което, направляван от сянката на орел, достига до морския бряг, пътува с кораб, управляван от дете и двама великани, и накрая се озовава в изключително красива страна. Агапий иска да си построи дом и да заживее там до края на дните си, но сам Исус го среща и му разказва, че това е Раят, не може да остане и трябва да продължи своя път. Негов „домакин“ става пророк Илия, който го посвещава в тайни, които друг жив човек не би могъл да научи. След това Агапий се връща обратно в света на хората, извършва чудеса, включително възкресение на мъртъв младеж, написва своя разказ и умира на преклонна възраст. Както се вижда от този кратък синопсис, става въпрос за произведение с „особена“ жанрова природа – не би било удачно да го наречем житие, нито слово, макар в ръкописните сборници реално да е изпълнявало и такива функции. По-скоро нашето произведение е разказ или повест, каквито се поместват в монашеските сборници със смесено съдържание и е сходно с повествованията в патериците. Заради това, че стои встрани от канона, бихме могли да определим *Сказанието* (следвайки тенденциите в съвременната теория) като псевдоепиграф, като имаме предвид настояването в края на текста, че сам Агапий е описал своето пътешествие.

Смята се, че оригиналът е възникнал най-рано през IV – V в. на гръцки език, но в текста липсват твърди указания за времето и мястото на създаването му и единственият сигурен *terminus post quem non* е началото на X в., откогато датира славянският му превод.

Първата публикация на гръцкия текст е осъществена от Р. Поуп по един относително късен ръкопис – № 2634 от Национална библиотека на Гърция в Атина, сборник с жития от XV – XVI в. (Pore 1984–1985). Същият автор подготвя и критическо издание, което се основава на още един късен гръцки свидетел, РАИК № 160 от Библиотеката на Руската академия на науките в Санкт Петербург, сборник с поучителни слова от XVI – XVII в., и на голям брой от издирените от него над сто и тридесет славянски преписа. То все още не е отпечатано.

Междувременно, Д. С. Пенская в своя дисертационен труд (Пенская/Penskaya 2017a) обнародва втория, петербургския гръцки препис². Благодарение на нейната отзивчивост имах възможността да работя с тези безценни за лексикографска работа непубликувани материали – дисертационния ѝ труд и книгата на Р. Поуп.

Дали гръцкият текст стои по-близо до архетипа в сравнение с най-старинните представители на славянската традиция? На различията между превод и оригинал вече е обръщано внимание (Пенская/Penskaya 2017b). От една страна, няколко големи пасажа от *Сказанието* са останали непреведени и това навярно са съкращения в славянската версия, а не добавки в късната гръцка традиция. От друга страна, към гръцките преписи трябва да се отнасяме с особено внимание, тъй като датират от XV – XVI в. нататък. Във всеки случай, най-вероятно преводът би имал немалко значение за текстологическата работа по реконструирането на оригинала.

Славянската версия, както споменах, става – за разлика от гръцката – изключително популярна и се разпространява във внушителен брой копия. Сред тях огромното мнозинство са източнославянски, няколко са южнославянски, фигурират и представители на хърватската книжнина и на българската дамаскинарска литература. Както е добре известно на специалистите, апокрифите често имат сложна история на текста, лесно се поддават на изменения, допълнения, съкращения и редактиране. За щастие, най-ранният препис съхранява текст, много близък до първоначалния превод. Той е руски, разположен е на л. 287d–292d в т.нар. Успенски сборник, ръкопис № 4 перг. (предишна сигнатура 1063) от сбирката на Успенския събор в ГИМ, Москва, датиращ от XII или началото на XIII в. Изданието на този препис (Князевская, Демьянов, Ляпон/Князевская, Dem'yanov, Lyapon 1971), въпреки някои несъвършенства, засега е най-важният източник за проучване на превода³.

² Порталът Pinakes дава сведение за още един свидетел. Той се намира на л. 145v–150v в ръкопис № 50 от манастира Дусику („Св. Висарион“) близо до Трикала, Гърция, който е писан през 1574 – 1575 от йеромонах Мелетий и е каталогизиран у Σοφιανός, Δημητράκοπουλος/Sophianos, Demetrakopoulos 2004. Вж. <https://pinakes.irht.cnrs.fr/notices/cote/64198/>.

³ Доколкото ми е известно, на практика друг пълен препис на *Сказанието* не е публикуван. Изданието на А. Н. Пипин (Пыпин/Рурин 1862: 134) предава един много съкратен (и/или пострадал от загуба на листове) текст от руски пролог от XIII в. Д. Петканова (Петканова/Petkanova 1981: 252–264) публикува превод на съвременен български език според ръкопис № 105 (222) от Народната библиотека в Пловдив, XV в., и в увода от-

Възникването на славянската версия на *Сказанието* може да се отнесе с висока степен на сигурност към старобългарската епоха. Някои разминавания в предаването на цифри навеждат на мисълта за глаголически първообраз, например Ꙗ за τέσσαρας в 14.5, м̄ за τριάκοντα в 16.1, сѣмь за θ' в 15.1. Старинна черта е и предаването на гръцка омега с у в оукиѣна 13.1. По отношение на езика на превода може да се отбележи редовната употреба на анафоричното местоимение, на кратки форми на личното местоимение, на неконтрахиращи форми за имперфект, на супин (например поѡжаѡа кѡде сътворитѣ вѣртоградѣ за περιερχόμενος καὶ ζητῶν ποῦ ποιῆσαι κελλίον, 3.7). Разночетенията дават и две форми за прост аорист на деривативи от ити: доидѣ за ἀλάγουσιν в 4.22 и изидѣ за ἐξέρχονται в 4.23. Среща се *dativus absolutus* (например такоже ѥмоу молащѣ сѡ, 1.4) и безпредложни употреби като доведе и орѡлѣ морьскыя лоуқы, 2.2, проведѣ и стѣны 5.12 и др. В областта на лексиката характеризиращи превода са редки употреби като порождѣ ‘пораждане, сътворение’, простовласѣ ‘с разпусната коса, несресан’, нѣ... нѣ ‘или... или, я... я’ и др., а също и по-често срещани в ранни паметници лексеми като събирателното гроздовнѣ ‘плодове’, двѣрѣца ‘врата’, нарѡкѣ ‘съдба, предопределена цел’, онѣсица ‘онзи’, подлѣгѣ ‘край, при’, притѣча ‘сравнение, прилика, сходство’, рачити ‘искам’, хлѣвина ‘жилище’, хлѣвѣница ‘жилище, помещение’ и др. Интересно от гледна точка на лексиката е и предаването на гр. κελλίον в 3.6 и 3.7. В едни преписи е запазено оригиналното кѣлина, а в други откриваме резултатите от опита на различни книжовници да премахнат заемката и да назоват другояче жилището, което Агапий има намерение да си направи на райския остров: хыжица, хыжа, кжшта, хлѣвина и врьнѣга. Преписът в Успенския сборник стига най-далеч, като предлага неточно врьтоградѣ, което изглежда не може да произлиза от друго, освен именно от хапакса врьнѣга в неговия антиграф. Всички тези промени предполагат наличието на значителен брой ранни български копия, недостигнали до нас, в които подобна вариативност се е утвърдила. В индекса са отбелязани и някои други вероятни първични четения като вѣлини вместо засвидетелстваното в Успенския препис вѣликѣ, источникѣ вместо клдаѣѣ (срв. и стоудѣнѣѣ), изѣлѣсти вместо изити, отѡкѣ вместо лѣка, творити вместо хранити, чѣстѣнѣ вместо драгѣ⁴.

белязва още четири южнославянски преписа. М. В. Рождественска (Рождественская/Rozhdestvenskaya 2002: 173–178; 232–233) предлага превод на руски език и коментар върху варианта в ръкопис от Института за руска литература (Пушкински Дом) на Руската академия на науките (Древлехранилище, сбирка на В. Н. Перетц, № 500, сборник от началото на XVIII в.). О. Младенова (Младенова/Mladenova 2008) се занимава с новобългарската версия в Берлинския дамаскин от края на XVIII – началото на XIX в., съхраняван днес в Краков, в съпоставка с три южнославянски свидетеля, преписа в Успенския сборник и гръцкия оригинал.

⁴ Вж. под съответните лемни, означени с * в индекса. В изданието те не са включени, тъй като то има само спомагателна функция за работата с лексикографската част, а и не би било коректно да се публикува критически апарат, взет от готово, но непубликувано все още издание на други изследователи. Тук е мястото да благодарим още веднъж на Д. С. Пенская за доверието да ми предостави тези материали.

Целта на настоящата публикация е да събере на едно място славянската версия и гръцкия оригинал и да бъде съставен пълен речник-индекс на съчинението. За да бъде постигнато това, бе необходимо да се извърши детайлно сравнение с бъдещото критическо издание, подготвено от Р. Поуп. То спомогна да бъдат снети някои четения, както стана дума, коригиращи текста в Успенския сборник или разчитанията на неговите издатели. В повечето случаи тези варианти са засвидетелствани в южнославянското разклонение на традицията, чиито основен представител е преписът на л. 424–427v в ръкопис № 135 от Библиотеката на Румънската академия на науките (преди № 33 от сбирката на манастира Нямц) от XV в. Така, благодарение на работата с непубликуваните все още трудове на Д. С. Пенская и Р. Поуп, стана възможно индексът да се базира на готова, изработена текстологическа история, позволяваща не просто съпоставка между преписи, а между двете основни групи ръкописи и техните водещи свидетели. Консултацията с тези източници е отразена в изданието на текста с допълнения на липсващи пасажки и корекции на очевидни грешки в квадратни скоби, а в индекса са добавени и някои разночетения, обозначени с *. Броят им не е голям, тъй като регистрирането на всички *variae lectiones* би излязло извън задачата да се представи достатъчно пълно предполагаемия първоначален превод на *Сказанието*. Изчерпателното ексцерпиране на свойствените за последващия развой на текста вторични напластявания би следвало да е цел на следващ етап от проучването, който да се основава на отпечатано критическо издание и изследване на славянската версия. Можем да се надяваме, че те ще бъдат реалност в близко бъдеще.

Литература

- Князевская, Демьянов, Ляпон 1971:** *Успенский сборник XII–XIII в.* Издание подготовили О. А. Князевская, В. Г. Демьянов, М. В. Ляпон. Под ред. С. И. Коткова. Москва: Наука.
- Младенова 2008:** Младенова, О. О версии “Слова преподобного отца нашего Агапия” в новобългарском Берлинском дамаскине. – В: П. Пипер и Љ. Раденковић, уред. *Етнолингвистичка проучавања српског и других словенских језика*. У част академика Светлане Толстој. Београд: САНУ/Полиграф, 265–282.
- Пенская 2017а:** Пенская, Д. С. Греческое „Сказание отца нашего Агапия”: богословский диспут в сказочном нарративе. Диссертация на соискание ученой степени кандидата культурологии. Москва; http://www2.rsl.ru/binary/object_23.1499334939.58357.pdf.
- Пенская 2017б:** Пенская, Д. С. Византийское “Сказание отца нашего Агапия”: греческий текст и славянский перевод. – *Slověne*, № 2, 101–136.
- Петканова, ред. 1981:** *Стара българска литература*. Том. 1. Апокрифи. Съст. и ред. Д. Петканова, София: Български писател.
- Пыпин 1862:** Пыпин А. Н. *Памятники старинной русской литературы, издаваемые графом Григорием Кушелевым-Безбородко*. Вып. 3. Ложные и отреченные книги русской старины. Санкт-Петербург: Тип. А. Кулиша.

- Рождественская, ред. 2002:** *Апокрифы Древней Руси*. Сост. М. В. Рождественская. Санкт-Петербург: Амфора.
- Σοφιανός, Δημητρακόπουλος 2004:** Σοφιανός, Δ. Ζ., Φ. Α. Δημητρακόπουλος. *Τὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς Δουσίκου ἁγίου Βησσαρίωνος. Κατάλογος περιγραφικός*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.

References

- BHG:** *Bibliotheca Hagiographica Graeca*. T. 1–3. Ed. F. Halkin (Subsidia Hagiographica 8a). Brussels, 1957. *Auctarium Bibliothecae Hagiographicae Graecae*. Ed. F. Halkin (Subsidia Hagiographica 47). Brussels, 1969. *Novum Auctarium Bibliothecae Hagiographicae Graecae*. Ed. F. Halkin (Subsidia Hagiographica 65). Brussels: Société des Bollandistes, 1984.
- Knyazevskaya, Dem'yanov, Lyapon 1971:** *Uspenskiy sbornik XII–XIII v.* Izdanie podgotovili O. A. Knyazevskaya, V. G. Dem'yanov, M. V. Lyapon. Pod red. S. I. Kotkova. Moskva: Nauka.
- Mladenova 2008:** Mladenova, O. O versii “Slova prepodobnogo ottsa nashego Agapia” v novobolgarskom Berlinskom damaskine. – V: P. Piper i Lj. Radenkovich (ured.) *Etnolingvistička prouchavanja srpskog i drugih slovenskih jezika*. U chast akademika Svetlane Tolstoj. Beograd: SANU/Poligraf, 265–282.
- Penskaya 2017a:** Penskaya, D. S. Grecheskoe “Skazanie ottsa nashego Agapia”: bogoslovskiy disput v skazochnom narrative. Dissertatsia na soiskanie uchenoy stepeni kandidata kul'turologii. Moskva; http://www2.rsuh.ru/binary/object_23.1499334939.58357.pdf.
- Penskaya 2017b:** Penskaya, D. S. Vizantiyskoe “Skazanie ottsa nashego Agapia”: grecheskiy tekst i slavyanskiy perevod. – *Slověne*, № 2, 101–136.
- Petkanova, ed. 1981:** *Stara balgarska literatura*. Tom. 1. Apokrifi. Sast. i red. D. Petkanova, Sofia: Balgarski pisatel.
- Pope 1984–1985:** Pope, R. The Greek Text of the Narration of Our Pious Father Agapios the Syrian. – *Cyrrillomethodianum*, 8–9, 233–260.
- Pypin 1862:** Pypin A. N. *Pamyatniki starinnoy russkoy literatury, izdavaemye grafom Grigoriem Kushlevym-Bezborodko*. Vyp. 3. Lozhnye i otrechennye knigi russkoy stariny. Sankt-Peterburg: Tip. A. Kulisha.
- Rozhdestvenskaya, ed. 2002:** *Apokrify Drevney Rusi*. Sost. M. V. Rozhdestvenskaya. Sankt-Peterburg: Amfora.
- Sophianos, Demetrakopoulos 2004:** Sophianos, D. Z., Ph. A. Demetrakopoulos. *Ta cheirographa tes mones Dousikou Hagiou Bessarionos. Catalogos Perigraphikos*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.

Текст

сѣказаниѣ оца нашего аганина чкѣ ради
оставляють роды и дома свои и жены
и дѣти и възвѣнѣше крѣсть и идоуть
къ сѣбѣ ꙗко ꙗкоже юванѣане крѣнѣ
Г҃И Б҃Г(С)ВН О҃ЧЕ

1.1 аганин оца нашъ изъ млада начатъ
бѣ ковати сѣ и запоукѣн юго хранити

1.2 живѣтъ въ домоу своемъ шесть на
десѣте лѣт(т) и тако изиде въ
манастырь

1.3 и прѣбы(с) въ манастыри шесть на
десѣте лѣтъ млада сѣ Г҃У҃ Д҃НЬ и ноци
Г҃ЛА Г҃И сѣкази ми чкѣ ради
оставляють дома свои и роды и
въ сѣбѣ тебе идоуть **1.4** такоже юмоу
младашѣ сѣ оу҃сѣвшана бы(с) мѣтка юго
въ девѣтн ча(с) ноци гла(с) бы(с) кѣ
нисноу Г҃ЛА аганине раке мѣн мѣтка твоѣ
въшьдѣши кѣ мнѣ пригѣта бы(с) и се
извожю тѣ изъ манастыря и ведоу тѣ
въ поутн моѣ и югда изидеши изъ
манастыря и оу҃зриши оубѣ и аможе
тѣ ведеѣт иди по немъ **1.5** аганин же
рече коудн мнѣ Г҃ИЕ К҃Г҃ОУСѢКЛЕНО ѡсѣлѣк
и до вѣка **1.6** и въставѣ излѣзе ис
цркви и сѣкѣра къ сѣ камоу҃҃҃еры и рече
имѣ братниа кого хоцете да поставлю
вамѣ игоу҃мена въ себе мѣсто **1.7**
братниа же рекоша кѣ немоу а ты сѣ
камо хоцешн дѣти ѡ насѣ **1.8** аганин

Διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀγαπίου τοῦ
Σύρου · τὸ πῶς ἀφίωσιν οἱ ἄνθρωποι τοὺς γονεῖς
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ αἴρουσιν τὸν σταυρὸν καὶ
ἀκολουθοῦσι τῷ Χριστῷ. Εὐλόγησον.

1.1 Ἀγάπιος ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐκ παιδόθεν ἦν
φοβούμενος τὸν Θεὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
ποιῶν. **1.2** Ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἔτη
τριάκοντα πέντε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελθὼν,
ἀπῆλθεν ἐν μοναστηρίῳ καὶ ἦν ἐν αὐτῷ
ἡγούμενος. **1.3** Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ
ἐποίησεν χρόνους τριάκοντα πέντε δεόμενος τῷ
Κυρίῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, λέγων· Κύριε,
ἀποκάλυψόν μοι τί ἐλπίζουσιν οἱ καταλιπόντες
τοὺς ἑαυτοῦς οἴκους, γονεῖς, γυναῖκας καὶ τέκνα
καὶ ὀπισθὲν σου ἀκολουθοῦσιν; **1.4** Οὐδόη δὲ ὥρα
τῆς νυκτὸς φωνὴ γέγονεν πρὸς αὐτὸν λέγουσα·
«Ἀγάπιε, θεράπον μου, ἢ προσευχὴ σου πρὸς με
ἀνήλθεν καὶ ἀκουστὴ ἐγένετο, καὶ νῦν ἀρῶ σε ἐκ
τοῦ μοναστηρίου σου καὶ ἀποφέρω σε ἐν τῇ ὁδῷ
μου, καὶ ὅτε ἐξέλθῃς ἐκ τοῦ μοναστηρίου σου,
θεωρῆσαι ἔχεις ἀετόν, καὶ ὅπου ἂν σε ὀδηγῇ,
συνακολουθεῖ αὐτῷ». **1.5** Ἀγάπιος δὲ εἶπεν ·
«Γένοιτο τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς
αἰῶνας». **1.6** Ἐγερθεὶς δὲ ἐξῆλθε τῆς ἐκκλησίας
καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς πατέρας τοῦ
μοναστηρίου καὶ εἶπεν αὐτοῖς· «Ἀδελφοί μου καὶ
υἱοί, τίνα βουλευέσθε καὶ θέλετε αὐτὸν εἰς χρεῖαν
ποιῆσαι ἡγούμενον ἀντ' ἐμοῦ»; **1.7** Οἱ δὲ ἀδελφοί
εἶπον πρὸς αὐτόν· «Σὺ δὲ ποῦ βούλεσαι

же рече къ нимъ гъ бъ ѿкъднть ма ѿ
касъ и азъ ндоу вкъ поугти гъна вы же
кого хощете да поставлю вамъ
старѣшиноу 1.9 калогери же рекоша
игоже ты изволиши и поставиши[и]
намъ игоумена 1.10 аганин же постави
имъ игоумена брата старѣшиаго и
оустроне въ та и цѣловавъ ѣ изиде изъ
манастыра рекъ миръ камъ и гъ съ
вами

2.1 и игда поиде поутънь оузьрѣ и
орьлъ ндоущъ съ пѣсе къ сѣнк и
непълькни сѣ дхъкънъ етъимъ аганин
орьлъ же пришѣдъ къ ниемоу поиде
прѣдъ нимъ поутъ кажа 2.2 аганин же
идаше съ тѣшаниемъ по поугти
въслѣдъ иго и доведе и орьлъ
морьскыа лоуки и ѿиде ѿ него 2.3
аганин же стоиаше на мори мысла камо
бы прѣшлѣть морьскоую глаубиноу
баше бо и звѣрь лютъ въ лоукахъ
морьскыихъ иже изкъдаше члѣкы 2.4
аганин же оужасънъ бы(с) вѣльми и
также ѿиде ѿ него орьлъ и не
домышлѣше сѣ камо ити 2.5 стоа бо
оузьрѣ корабль плавающъ и въздрадова
сѣ вельми и приближи сѣ къ морю и
видѣ въ корабли дѣтищъ и дѣва
моужа велика

2.7 и игда поклонити сѣ хощѣ и рещи
добръ ходите и добръ вы поутъ боуди

ἀποδρᾶσαι ἐξ ἡμῶν»; 1.8 Ἀγάπιος δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτοῦ· «Κύριος ὁ Θεὸς ἐκέλευσεν ἄραί με ἀφ'
ύμῶν, καὶ ἐγὼ ἀπέρχομαι τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου.
Ἑμεῖς δὲ τίνα θέλετε τοῦ γενέσθαι ὑμῶν
ἡγούμενον»; 1.9 Οἱ πατέρες εἶπον· «Αὐτόν, ὄντινα
ὁ Θεὸς βουληθῆ καὶ σύ, τίμει πάτερ,
προεγχείρισον ἡμῖν ἡγούμενον». 1.10 Ἀγάπιος δὲ
ἔστησεν ἡγούμενον αὐτοῖς καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
μοναστηρίου εἰπών· «Εἰρήνη ἔστω πάντοτε μεθ'
ύμῶν».

2.1 Ὅτε δὲ ἤρξάμην τοῦ περιπατεῖν τὴν ὁδὸν μου,
ἐγὼ Ἀγάπιος εἶδον ἀετὸν ἐρχόμενον ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πρὸς μέ, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου,
καὶ ἐπορεύετο ἔμπροσθέν μου ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐν τῇ
σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεδείκνυε τὴν ὁδόν. 2.2 Ἐγὼ δὲ
ἐπορευόμην ἐν σπουδῇ ἐν τῇ ὁδῷ ἀκολουθῶν
αὐτῷ καὶ ὠδήγησέ με ὁ ἀετὸς ἐν τῇ θαλάσῃ ἐν
νησίῳ καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ. 2.3 Ἐγὼ δὲ Ἀγάπιος
<ῆν> ἰστάμενος ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐνθυμούμενος
τὸ πῶς περᾶσαι τῆς θαλάσσης τὸ πέλαγος· ἦσαν
δὲ ἐν τῷ νησίῳ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ ἀνήμερα θηρία
κατεσθίοντα τοὺς ἀνθρώπους. 2.4 Ἐντρομος δὲ
γεγονῶς σφόδρα οὐκ εἶδον τὸ πῶς ἀπελθεῖν. 2.5
Ἰστάμενος δὲ ὁρῶ πλοῖον πλέον ἐν τῇ θαλάσῃ
καὶ ἐχάρην μεγάλως καὶ πλησιάσας ἐν τῇ
θαλάσῃ εἶδον ἐν τῷ πλοίῳ παιδίον ὡς ἐτῶν δέκα
καὶ δύο ἄνδρας μεγαλείους, ὡς ὑπελάμβανον
ἀλιεῖς εἶναι. 2.6 Τὸ δὲ παιδίον ἦν ξανθόν,
εὐπρόσωπον, περικαλλές, ἀστεῖον εἰς ὑπερβολὴν
τῇ τε ὀμιλίᾳ καὶ τῇ κινήσει, ὥτινι προσέσχον ἐπὶ
τοῦ μετώπου τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ. 2.7 Καὶ ὅτε
ἠθέλησα προσοκνησαὶ καὶ εἰπεῖν· Καλῶς

2.8 ТѢГДА МАЛЫИ ДѢТИЦЬ ПЪРВѢИЕ Рече кѣ аганию агание съдравѣ ли юси чѣто дѣиши съде въ лоукачѣ сиχъ морьскыиχъ и не вѣси ли пакѣ звѣрь лютѣ юсть съде и изѣсть тѣ

2.9 агании же рече кѣ младомоу дѣтицоу кѣто ти имя мое повѣда како ли ма знаеши 2.10 малыи же дѣтицѣ рече агание а ты не знаеши ли мене 2.11 нѣсмѣ ли азѣ близѣ монастырѣ твоєго соуздѣхѣ 2.12 нѣ ли ли нѣ оуцѣ снѣсицаа имя юмоу рекѣ и братиѣ моиѣ не вѣси ли пакѣ оучатѣ сѣ оу тебе въ монастыри и вѣсѣмѣ имена повѣда 2.13 агании же вѣздѣвѣ роуцѣ именовѣ сѣ гѣу гѣла ирѣславѣ тѣ гѣмако сѣиоуоуиѣ ма юси гѣи оуѣрѣсти чѣвѣка сѣоуѣоуеиѣиѣиѣиѣка въ поустынахѣ сиχъ и въ глаубинахѣ морьскыиχъ 2.14 малыи же дѣтицѣ рече о агание чѣто юсть поутѣ твои и како хоуц[иш]и ити 2.15 и рече агании не вѣмѣ мѣста ни нарока како хоуцю ити нѣ гѣ бѣи мен поутѣ юсть 2.16 малыи же дѣтицѣ рече агание вѣлѣзи кѣ намиѣ въ корабѣ и прѣвеземѣ тѣ аможе хоуеши ити 2.17 агании же вѣлѣзѣ въ корабѣ и посѣдѣвѣ мало ѿ поутѣ и ѿ троуѣда вѣздѣмавѣ сѣ и оуспѣе 2.18 и югда оуспѣе повелѣ малыи дѣтицѣ великыиѣ моужеѣма вѣзъмѣша и прѣнесѣта чрѣсѣ море и положѣше и и сѣ ицѣзоша ѿ него

πορεύεσθε, καὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν καλὴ γένηται, 2.8 τὸ μικρὸν παιδίον πρῶτον εἶπεν πρὸς μέ· Ὑγιῆς, Ἀγάπιε; τί δὲ ποιεῖς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ; οὐ γινώσκεις ὅτι θηρία εἰσὶν ἐνθάδε ἀνήμερα, ἃ καὶ καταφάγονταί σε;

2.9 Ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς τὸ μικρὸν παιδίον· Τίς σοι τὸ ὄνομά μου εἶπεν, καὶ πόθεν με ἐπιγινώσκεις;

2.10 Τὸ δὲ μικρὸν παιδίον εἶπεν πρὸς μέ· Σὺ δὲ οὐκ ἐπιγινώσκεις με;

2.11 Οὐκ ἐγενόμην πλησίον τοῦ μοναστηρίου σου;

2.12 Οὐκ ἔστιν ὁ δεῖνα ὁ πατήρ μου, τὸ ὄνομα προσειπῶν, καὶ οἱ ἀδελφοί μου πάντες οἱ διδασκόμενοι ὑπὸ σοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ εἰπῶν τὰ ὀνόματα;

2.13 Ἐγὼ δὲ Ἀγάπιος ἐδεήθην τοῦ Κυρίου λέγων· Εὐχαριστῶ σοι, Κύριε ὁ Θεός μου, ὅτι κατηξίωσάς με εὐρεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἀνθρωπον ἅγιον καὶ ἐν τῷ πέραν τῆς θαλάσσης.

2.14 Τὸ μικρὸν παιδίον εἶπεν πρὸς μέ· Εἰς τί ἡ ὁδός σου καὶ ποῦ βούλεσαι ἀπελθεῖν;

2.15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Οὐδὲ ἐγὼ γινώσκω ποῦ ἀπέρχομαι, ἀλλὰ Κύριος ὁ Θεός ἐστιν ἡ ὁδός μου.

2.16 Τὸ δὲ παιδίον εἶπεν· Ἀγάπιε, εἰσελθε πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀποφερομέν σε ὅπου βούλεσαι ἀπελθεῖν.

2.17 Ἐγὼ δὲ εἰσελθὼν ἐν τῷ πορθμείῳ καὶ καθεσθεις ὀλίγον ἀφύπνωσα.

2.18 Καὶ ἀφύπνώσας, ἐκέλευσεν τὸ παιδίον ἄραι με καὶ θέσθαι με ἐν τῇ γῇ, καὶ αὐτοὶ ἄφαντοι ἐγένοντο ἀπ' ἐμοῦ.

3.1 агѡпѡнѣ же оубоудивѣтъ сѧ ѿ сѣна и не видѣтъ корабля ни малаго дѣтища 3.2 и вѣставѣтъ ѿпоудѣтъ приде вѣтъ мѣста нѣкака невѣдомо и обрѣте тоу дрѣва различна и цвѣты цвѣтоуща различны и овоца различны и хѣже не видѣтъ никѣтоже николиже 3.3 сѣдахоу же пѣтицѣ на дрѣвѣхѣтъ тѣхѣтъ различны и мѡуща одѣжда овѣмѣтъ баше тако злато перѡе а дроугыимѣтъ багѣрно и нѣмѣтъ чѣрвлено а дроугыимѣтъ синѣе и зелено и различныими красотами и пѣстрогами оукрашени дроугыма же бѣлы тако и снѣгѣтъ 3.4 вѣсѣхѣтъ во гласи бѡхоу различны и цѣбѣтахоу сѣдаще дроуга кѣ дроугѣ и поахоу пѣсни различны ова великѣмѣтъ гл(с)мѣ а дроугыма льгѣкѣмѣтъ гл(с)мѣ а дроугыма тѣнѣкѣмѣтъ гл(с)мѣ и пѣниемѣтъ ины же дивнѣмѣтъ гл(с)мѣ тако во каажѣдо по радѡу и хѣтъ и по подобѡю 3.5 пѣсни же и хѣтъ и слава великаа кога же никѣтоже слышалѣтъ на сѣмѣ свѣтѣтъ ни видѣти имѣтъ 3.6 агѡпѡнѣ же напослоушавѣтъ сѧ и напѡтавѣтъ сѧ ѿ овоца и испочивѣтъ ѿ трѡудѣ глѣ вѣтъ сѡгѣ сѡгѣ раднѣ гѣ бѣтъ мѡн привелѣтъ мѡ юсть сѣмѡ и не имѣмѣтъ ѡити ѡсюдоу нѣтѣ обрѡщю си мѣсто подобѡю идеже вѣртоградѣтъ сѣтворивѣтъ и сѣде животѣтъ свои сѣконѣчаю 3.7 и тако поажаа кѣдѣ сѣтворитѣ

3.1 Ἐγὼ δὲ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ ὕπνου οὐχ ἐώρακα οὔτε τὸ πορθμεῖον οὔτε τὸ παιδίον, καὶ ἀναστὰς ἐδόξασα τὸν Θεὸν λέγων· Ἐν τούτῳ ἔγνωκα, ὅτι σὺ, Κύριε, ἡ ὁδός μου.

3.2 Καὶ περιπατήσας ἀπήλθον εἰς τόπους ἀγνώστους καὶ ἀκατανοήτους καὶ εὖρον ἐκεῖσε δένδρα διάφορα ἄνθη ἔχοντα καὶ διαφόρους ὀπώρας καρπῶν παντοδαπῶν, οἷους οὐδέποτε τις ἐώρακεν.

3.3 Ἐκαθέζοντο δὲ πετεινὰ ἐν αὐτοῖς τοῖς δένδροις διάφορα ἔχοντα ἐνδύματα, καὶ ἦν ἐν αὐτοῖς χρυσόπτερα, ἄλλα δὲ πορφυρᾶ καὶ ἕτερα πάλιν ἀληθινά, ἄλλα δὲ κόκκινα καὶ ἄλλα πράσινα, καὶ ἕτερα λευκὰ ὡσεὶ χιῶν.

3.4 Πάντων αἱ φωναὶ ἦσαν διάφοραι, καὶ ἐκελάδουν ἕτερον τὸ ἕτερον καὶ ἔψαλλον ὕμνους ἑτέρους, οἱ μὲν ἐλαφροτέρα φωνῆ καὶ λεπτῆ, ἄλλοι δὲ μεγάλη φωνῆ κατὰ τῶν βαθμῶν αὐτῶν ἐξεφέροντο.

3.5 Ὁ ὕμνος δὲ αὐτῶν δόξα μεγίστη, οἷαν οὐδέποτε εἶδέν τις ἐν τῷ κόσμῳ ἢ ἤκουσεν.

3.6 Ἐγὼ δὲ Ἀγάπιος ἀκούσας ταῦτα πάντα καὶ ἐμπλησθεὶς ἐκ τῶν ὀπωρῶν καὶ ἀναψύξας ἐκ τοῦ κόπου ἔλεγον ἐν ἑαυτῷ· Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος καὶ Θεός μου ὡδήγησέ με ἐνθάδε, ἀλλ' ἵνα εὖρω τόπον ἐπιτήδειον καὶ ποιήσω ἑμαυτὸν κελλίον καὶ ἐν αὐτῷ διατελέσω τὴν ζωὴν μου.

3.7 Καὶ οὕτως περιερχόμενος καὶ ζητῶν ποῦ ποιῆσαι κελλίον εὖρον τὴν ὁδὸν τῶν ὀπωρῶν

ВЪРТОГРАДЪ СВОИ И ОБРЪЧТЕ ПОУТЬ ПОДЪ
ОКОШЬМЪ И СЪДЪ ПРИ ПОУТИ ГЛА
ПОДОКАЖЕТЪ ЧЛѢКОВЪ ПРИИТИ ПО ПЪТИ
СЕМОУ ИЖЕ МИ СЪКАЖЕТЪ МѢСТА СИ КАТА
СОУТЬ

4.1 И ПОСЪДЪВЪТЪ МАЛО И ОУЗЪРЪ ИДОУЩА
БѢ МОУЖА КЪ ВЪКЛАХЪ РИЗАХЪ ИДОУЩА КЪ
СЕБѢ ПОУТЬМЪ ВЪЗДРАДОВА СЯ РАДОСТНО
ВЕЛИКОЮ И ЮГДА ПРИБЛИЖИ[ША] СЯ КЪ
НЕМОУ ОУЗЪРЪ ІСА ВЪ СЛАВѢ ВЕЛИЦѢ

4.3 ВЪСТАВЪ ЖЕ АГАПИИ ПРИИДЕ КЪ НИМЪ
И ЮГДА ХОТѢ ПОКЛОНИТИ СЯ РЕЦИ ДОБРѢ
ВЫ БОУДИ ПОУТЬ ТЪГДА ВЕЛИКИ МОУЖЪ
РЕЧЕ СЪДРАВЪ ЛИ ЮСИ АГАПИЕ И ЧЪТО
ЮСТЬ ПОУТЬ ТВОИ 4.4 И РЕЧЕ АГАПИИ ГЪ
БЪ МОН ПОУТЬ ЮСТЬ 4.5 И ПОСТОЯВЪ
МАЛО АГАПИИ ВИДѢ ОКРЪСТЪ ЮГО ЛИЦА
ЧЛѢКЪСКА ЛИЦА И ПЪТНИЦА ПЕРЪНАТЫ И
ПЪСНИ И СЛОВОУ ВЕЛИКОУ 4.6 И ПАДЪ
ПОКЛОНИХЪ СЯ ПРЪДЪ НИМЪ ГЛА ГИ
КЪТО ТЫ ЮСИ И СИА БѢ МОУЖА И ІАКО
ВИЖЮ ОКРЪС(Т) ТЕБЕ ЛИЦА ЧЕЛОВЕЧЬСКА
МЪНОГА И ПЪТНИЦѢ ПЕРЪНАТЫ И СЛОВОУ
ВЕЛИКОУ И СИА МѢСТА КАТА СОУТЬ ВЪ
НИХЪЖЕ СЕ АЗЪ ЮСМЪ 4.7 РЕЧЕ ЖЕ
ВЕЛИКИ МОУЖЪ О АГАПИЕ ПОЧЪТО ТАКО
ДЪРЪЗАЕШИ И ПОЧЪТО МЕНЕ ВЪПРОШАЕШИ
НЪ ОБАЧЕ СЪКАЖЮ ТИ ВЪСА ДА СЯ НЕ
БЛАВНИШИ 4.8 АЗЪ ЮСМЪ ГЛА(С) ГЛАКИИ

ἀπάγουσαν, καὶ ἐκάθησα ὑπὸ τὴν τρίβον λέγων·
Μέλλει ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἄνθρωπος ἐλθεῖν,
ὅστις καὶ ἀποδείξει μοι τοὺς τόπους τούτους,
ὅποιοί εἰσιν.

4.1 Καὶ καθεσθεις ὀλίγον εἶδον παραγενομένους
ἄνδρας δώδεκα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ προδιερχομένους, καὶ
τὰ ἐνδύματα αὐτῶν λευκότερα ὑπὲρ χιόνα. Αὐτῶν
δὲ ἔλαμπον τὰ πρόσωπα ὑπὲρ τὸν ἥλιον, καὶ
ἐχάρην χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 4.2 Καὶ ὅτε
ἐπλησίασα αὐτοῖς, εἶδον τρεῖς καὶ δέκα ἄνδρας,
καὶ ἦν ἐν αὐτοῖς ὠραῖος, καὶ ἦσαν ἐν δόξῃ πολλῇ.

4.3 Αναστὰς δὲ ἦλθον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὅτε
προσκυνῆσαι ἠθέλησα καὶ εἶπεῖν· Εὐθεῖα ἡ ὁδὸς
ὕμῶν γένηται, τότε εἶπεν ὁ μέγας ἀνὴρ· Ὑγιῆς εἶ,
Ἀγάπιε; καὶ εἰς τί ἡ ὁδὸς σου; 4.4 Καὶ εἶπον ἐγώ·
Κύριος ὁ Θεὸς ἐστὶν ἡ ὁδὸς μου. 4.5 Καὶ μικρὸν
σταθεὶς ἐγὼ Ἀγάπιος εἶδον κύκλω αὐτοῦ
πρόσωπα ἀνθρώπινα πολλὰ καὶ πετεινὰ πτερωτὰ
καὶ ὕμνον καὶ δόξαν μεγάλην. 4.6 Καὶ πεσὼν
προσεκύνησα ἐνώπιον αὐτοῦ λέγων· Κύριε, τίς εἶ
σύ καὶ οὗτοι οἱ δέκα καὶ δύο ἄνδρες, ὅτι θεωρῶ
κύκλω σου πρόσωπα ἀνθρώπων πολλὰ καὶ
πετεινὰ πτερωτά, καὶ δοξάζουσίν σε δόξαν
μεγάλην; καὶ οἱ τόποι οὗτοι ποιοὶ εἰσίν, [ἐν οἷς]
ἐγὼ εἶμι;

4.7 Εἶπεν δὲ ὁ μέγας· Ἀγάπιε, διὰ τί θαρσαλέως
ἐπερωτᾷς με; ὁμως ἀποδείξω σοι, ἵνα μὴ
σκανδαλισθῆς.

4.8 Ἐγὼ εἶμι ὁ εἰπὼν σοι τότε ἐν τῷ μοναστηρίῳ·
Ἐξελεθε τῇ ὁδῷ μου.

ТЕБѢ ВЪ МОНАСТЫРИ ИЗИДИ ВЪ ПЪТЬ МОИ
4.9 азъ юсмь орлятъ иже стѣньмь
 поуть тебѣ казахъ **4.10** азъ юсмь
 дѣтищъ малыи иже тѣ чрѣсть море
 прѣвезохъ **4.11** азъ юсмь гѣ бѣ
 творьць небоу и земли и всьсѣа
 видимыа и невидимыа **4.12**
 мѣжа агѣи соуть **4.13** си же лица иже
 видиши хѣровини и серафини соуть
4.14 слава же си юже видиши въсылаема
 юсть сѣдѣщюмоу на сѣдѣмѣхъ нбси
4.15 мѣста же си ранскага соуть **4.16**
 овета же си шца агѣльскага и
 правдыныихъ дшъ юсть **4.17** пѣтица
 же иже слышиши небесныа соуть
 слава же ихъ и икнига на нбса
 въсылають сѣ сѣдѣщюмоу на
 прѣстолѣ хѣровиньстѣ **4.18** рече же
 агѣини гѣи немлауи ма и дажъ ми да
 не излѣзю изъ дрѣвѣтъ сиухъ нѣ да съде
 съконьчаю животъ свои **4.19**
 къ немюу нѣсмь тебе сего ради привелъ
 сѣмоу нѣ оже рече се мѣ[и] вставихомъ
 въса и въслѣдъ тебе идохомъ и чьто
 ны боудеть то се иди и оузъриши слава
 тва сего **4.20** и рече агѣини гѣи камо
 ми велиши ити **4.21** и рече гѣи ндеши по
 поутьи семюу по немюуже мы
 придохомъ къ тебѣ и шьдъ придеши
 къ стѣнамъ аже соуть ѿ земли до
 нбсе и оберашеши стѣжницю малюу и по

4.9 Εγώ ειμι ο αετός, όταν δια τῆς σκιᾶς τὴν ὁδὸν
 σοι ἐδείκνυον.

4.10 Εγώ ειμι τὸ μικρὸν παιδίον, όταν σε τῆς
 θαλάσσης διεπέρασα.

4.11 Εγώ ειμι ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ
 τὴν γῆν καὶ πᾶν ποίημα ὀρατὸν καὶ ἀόρατον. **4.12**

Οὗτοι δὲ οἱ δέκα δύο ἄνδρες οἱ ἀπόστολοι μού
 εἰσιν. **4.13** Ταῦτα δὲ τὰ πρόσωπα τὰ πολυόμματα

χερουβίμ καὶ τὰ σεραφίμ εἰσιν. **4.14** Ἡ δόξα δὲ
 αὐτῆ ἦν ὀραῶς πᾶσα ἡ δύναμις μου ἐστίν,

καθεζομένου ἐν οὐρανῶ καὶ ἐπὶ γῆς. **4.15** Οἱ τόποι
 δὲ οὗτοι τοῦ παραδείσου λέγονται. **4.16** Αἱ ὀπῶραι

δὲ αὐταὶ τοῦ παραδείσου ἡ τροφή λέγεται, ἡ
 τροφή ἀποστόλων καὶ τῶν δικαίων ψυχῶν. **4.17** Τὰ

πετεινὰ ταῦτα, ἅπερ ὀραῶς καὶ ἀκούεις τὴν φωνὴν
 αὐτῶν, ἐπουράνια λέγονται. Ἡ φωνὴ δὲ αὐτῶν

καὶ ὁ ὕμνος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπέμπεται τῶ
 καθημένῳ ἐπὶ θρόνου <τῶν> χερουβίμ. **4.18** Εἶπον

δὲ ἐγὼ Ἀγάπιος· Κύριε, ἐλέησόν με καὶ δός μοι,
 ἵνα μὴ ἐξέλθω ἀπὸ τῶν δένδρων τούτων, ἀλλ'

ἐνθάδε τελέσω τὴν ζωὴν μου. **4.19** Εἶπε δὲ ὁ

Κύριος πρὸς μέ· Ἀκμήν οὐκ ἤγαγον ἐνταῦθα, ἀλλ'

ὅτι εἶπας· Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ
 ἠκουλουθήσαμέν σοι. Τί ἄρ' ἔσται ἡμῖν; Σὺ δὲ

ἄπελθε καὶ ὄψεσθαι ἔχεις ὑψηλοτέρας ταύτης. **4.20**

Εἶπον δὲ ἐγὼ Ἀγάπιος· Ποῦ μοι κελεύεις,
 Κύριε, ἀπελθεῖν; **4.21** Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος· Πορεύου

διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης, δι' ἧς ἡμεῖς ἤλθαμεν πρὸς σέ,
 καὶ ἀπελθὼν ἐλεύση πρὸς τείχη, ἅπερ εἰσιν ἀπὸ
 τῆς γῆς μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ εὐρήσεις τρίβον
 μικρὰν καὶ διὰ τῆς τρίβου ταύτης ὀδεύων εὐρήσεις

СТЪЖИЦИ ТОН ИДЕШИ И ОБРАЩЕШИ
ОКЪНЬЦЕ МАЛО ВЪ СΤΈΝΕ Ε И ΤΓΛΤΚΝΗШИ
ВЪ НΙΕ И ИЗИДЕΤЪ КЪ ΤΟΒΕ Ε ЧЕЛОВΕΚЪ
СТАΡΤЪ И ПОИМЪ ΤΑ ΕΓΒΕДЕΤЪ ВЪ
СΤΈΝΟΥ ИЖИ ΤΙ СЪΚΑЖЕТЪ ΤΑΜΟ ВЪСА
4.22 И ΙΕΓДА ИЗИДЕШИ И ИДЕШИ ΠΑΚΥ ΠΟ
СΤЪЖЬЦΕ И ДОНДЕШИ ΛΟΥΚΥ ΜΟΡЬСΚΥΑ И
ΟΥΖΥΡИШИ ΚΟΡΑΒΙΛΙΝЦЪ ΜΑΛΤЪ ΚЪ ΜΟΡΗ И ΙΓ
ΜΙΣΙΑ ВЪ ΝΙΣΜΗ И ВΓΛΕΒΕШИ ΚЪ ΝΙΜΙΤЪ И
ΔΟΝΔΕΤΕ ВЪ ΓΡΑΔΤЪ ВЪ ΝΗΚΕ ΧΟΤΑΤЪ ИΤΙ
4.23 И ΙΕΓДА ИЗИΔΟΥΤЪ ΓΡΑЖΑΝΕ ΠΡΟΤΗΒΟΥ
ΒΑΜΤЪ ИЗИДЕΤЪ И ЖΕΝΑ СЪ ΝΙΜΙ ВЪ
СКВЪРΝΗΝΑΧΤЪ ΡΙΖΑΧΤЪ ΠΡΟΣΤΟΒΛΑСА И ΟЖЕ
ΤΙ ΝΑЧЪΝΕΤЪ ΒΕΛΕΤΙ СЪΤΕΒΟРИ ΙΕΝ

5.1 ΑΡΑΠΗΝ ΗΕ ΠΟΚΛΟΝΙΒΤЪ СΑ ΠΟΙΔΕ ΠΟ
ΠΟΥΤΗ ΠΟ ΝΕΑΟΥЖЕ ΝΑΣΤΑΒΗ И ΓΕ 5.2-4 И
ШЪДΤЪ ΜΝΟΓΟ ΟΒΡΕΤΕ СΤΈΚΝΟΥ ΙΑЖЕ СΤΟИΤЪ
ΔΟ ΗΕΚΕ И ΠΗШЪДΤЪ ΟΚΡΕΚΤΕ СΤЪЖИЦИЮ
ΜΑΛΟΥ И ΠΟ СΤЪЖИЦИ ШЪДΤЪ ΟΒΡΕΤΕ
ОКЪНЬЦЕ МАЛО ВЪ СΤΈΝΑΧΤЪ И
ΤΓΛΤΚΝΟΥΕΤЪ ΕΓΒΕΒΑ

θύραν μικράν, καὶ κρούσας ἐν αὐτῇ ἐξελεύσεται
ἄνθρωπος γηραιὸς πρὸς σέ, καὶ παραλαβὼν σε
εἰσενέγκη σε καὶ ὑποδείξῃ σοὶ τὰ ἐκεῖσε.

4.22 Καὶ ὅταν ἐξέλθῃς ἐλεύση πάλιν διὰ τῆς
τριβίου καὶ ἀπέλθῃς ἐν τῇ θαλάσῃ ἐν τῇ νήσῳ καὶ
εὐρήσεις πορθμεῖον μικρὸν καὶ δέκα δύο ἄνδρας
ἐν αὐτῷ καὶ εἰσέλθῃς ἐν αὐτῷ, καὶ ἀπάγουσίν σε
ἐν τῇ πόλει, ἐν ἣ μέλλουσιν καὶ αὐτοὶ ἀπέρχεσθαι.

4.23 Καὶ ὅτε ἐξέρχονται οἱ πολῖται εἰς ἀπάντησιν
ὑμῶν, ἐξελεύσεται γυνὴ χήρα μετ' αὐτῶν μετὰ
ἱματίων ῥυπαρῶν λυσίτριχος, καὶ ὃ ἐὰν λέγῃ σοι,
τοῦτο ποιήσον.

5.1 Ἐγὼ δὲ Ἀγάπιος προσκυνήσας ἐπορευόμεν διὰ
τῆς ὁδοῦ, ἧς εἶπέν μοι ὁ Κύριος. 5.2 Διοδεύσας οὖν
τὰς πάσας ἡμέρας τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ [καὶ] τῇ τοῦ
Κυρίου δυνάμει ἔφθασα εἰς τόπον τινά,
Θεόκτιστον οὕτω καλούμενον, οὗ καὶ τὰ τεῖχη
ἴσταντο ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τοῦ οὐρανοῦ πάσης
εὐπρεπείας πεπληρωμένα. 5.3 Ἡ γὰρ τοῦ Θεοῦ
χάρις ὑπέδειξέν μοι κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ.

5.4 Περισκοπῶν οὖν τὴν εἴσοδον, ὄρῳ τινα μικράν
θύραν, ἐν πολλῇ ἀσφαλείᾳ οὔσαν, καὶ ἠρξάμην
κρούειν τὴν θύραν ἐπὶ πολλὴν ὥραν. 5.5 Ἦν δὲ
ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ἥπερ ἦν ἁγία Κυριακή. 5.6
Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθεν τις ἀνὴρ τὸ σχῆμα καὶ τὴν
στολὴν ἐντιμος ὑπάρχων, ἰσχυρὸς τὸ πρόσωπον,
ράβδον ἐν χερσὶν κατέχων, πλήρης εὐωδίας
πεπληρωμένος ὢν. 5.7 Ἀνοιξαντος δὲ αὐτοῦ τὴν
θύραν εὐθέως ἔπεσον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ
ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ πολλῆς καὶ καλῆς λαμπρότητος

5.6-10 и изиде къ немюу члѣкѣ и рече
 юмоу чѣто юсть поутѣ твои аганин же
 рече бѣ тѣ мѡн поутѣ юсть и рече юмоу
 члѣкѣ сѣде не прихѡдилѣ въ плѣти сы
 ни прѣже тебе ни по тебѣ имать прити
 5.11 аганин же сѣказа юмоу всѣа елико
 сѣказа юмоу гѣ и како изведегѣ бы(с)
 из манастира и како орѣлѣ казаше
 юмоу поутѣ стѣньмѣ и како прѣведегѣ
 бы(с) море и како пакн сѣ юмоу гѣ сѣ
 вѣте ап(с)лѡма кѣ славк велицѣ
 ѡнюдоу бо посѣла ма сѣмо рекѣ иди
 поутѣмѣ симѣ и оберѡещи стѣны
 высокы и гладди стѣжницѣ ма[лоу] и по
 ниши шѣдѣ оберѡещи окѣньце мало въ
 стѣнѣ и тѣлѣкноуѣтѣ възовеши и
 изидетѣ кѣ тогѣ члѣкѣ старѣ иже
 въведегѣ тѣ тамо и сѣкажетѣ ти всѣа
 5.12 рече же старын челоуѣк боудн вола
 гѣнѣ и никѣ за рѡукоу аганинѣа прѡведе и
 стѣны 6.1 и югда въниде аганин
 въноутрѣ оузырѣ свѣтѣ седмерицею
 свѣтлѣби сего свѣта очи же юго не
 можаста зърѣти на свѣтѣ и паде ницѣ
 на земли 6.2 поплугѣ же ма члѣкѣ
 старын приведе кѣ хѡу югоже каше
 высота до нѣсе и вѡлѡшаше сѣ наче
 6.3 и поклониста сѣ прѣдѣ
 крѣ(с)лѡгѣ и сѣтвориста мѡлѣбѣ 6.4 и
 тако начать аганин тѣрьпѣти свѣтѣ

φωτομόρφου θεάματος εκείνου. 5.8 Εκείνος δὲ
 προκύψας ἤγειρέν με λέγων· Πόθεν μοι πάρει, τοῦ
 Θεοῦ ἄνθρωπε; 5.9 Ἡ τίς τὴν ὁδὸν σοι ταύτην
 ὑποδείξας, ἢν οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐθεάσατο
 πώποτε; 5.10 ἀλλ' ἴσως Κύριος ὁ Θεός ἔθος ἔχει
 μεμνήσθαι τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ κόσμου, ὅθεν
 καὶ σὲ ἐκέλευσεν ἐν τοῖς τόποις τούτοις
 ἀποτηδῆσαι· ἄνθρωπος γὰρ μετὰ τοῦ σώματος
 <εἰς> τὰ ἐνταῦθα οὐδέποτε ἦλθεν, οὐδὲ μετὰ σὲ
 ἐλεύσεται. 5.11 Ἐγὼ δὲ αὐτῷ ἐξηγησάμην, ἅπερ
 εἶπέ μοι ὁ Κύριος, καὶ πῶς ἐξῆλθον ἐκ τοῦ
 μοναστηρίου, καὶ τὸ πῶς ὁ ἀετὸς ὑπεδείκνυέ μοι
 τὴν ὁδὸν διὰ τῆς σκιᾶς, καὶ πῶς τὴν θάλασσαν
 διῆλθον, καὶ πῶς ἐφανερώθη μοι ὁ Κύριος μετὰ
 τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ ἀπέστειλέ με πρὸς σὲ
 εἰπών· Ἄνθρωπος γηραιὸς ἐξελεύσεται καὶ
 εἰσενέγκῃ σε καὶ ὑποδείξῃ σοι πάντα. 5.12 Εἶπε δὲ
 μοι ὁ γηραιὸς ἄνθρωπος· Γενέσθω τὸ θέλημα τοῦ
 Κυρίου. Καὶ παραλαβὼν με διὰ τῆς χειρὸς,
 εἰσήγαγέν με διὰ τοῦ τείχους.
 6.1 Καὶ ὅτε ἔνδον εἰσῆλθον, ἐγὼ Ἀγάπιος εἶδον
 φῶς ἑπταπλάσιον φωτεινότερον ὑπὲρ τὸ φῶς
 τοῦτο. Οἱ δὲ ὀφθαλμοί μου οὐκ ἠδύναντο
 βαστάζειν τὸ φῶς ἐκεῖνο. 6.2 Παραλαβὼν δέ με ὁ
 ἄνθρωπος ὁ γηραιὸς ἤγαγέν με πρὸς τὸν
 σταυρόν, οὗπερ ἦν τὸ ὕψος μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
 ἔλαμπεν ὑπὲρ τὸν ἥλιον. 6.3 Καὶ προσεκύνησα
 ἐνώπιον τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐποίησεν εὐχὴν
 ἑβραϊκοῖς ῥήμασιν, ὧντινων ἄγνωστος ὑπῆρχον.
 6.4 Παραχρημα δὲ ῥίψας ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον

ἐδόξασα τὸν Θεόν, καὶ οὕτως ἠρξάμην βαστάζειν τὸ φῶς ἐκεῖνο. **6.5** Καὶ δὴ ἀναστάντων ἡμῶν ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐπέτρεψέ με καθεσθῆναι σὺν αὐτῶ καὶ λέγει μοι· Τίς ἱκανὸς δυνήσεται εὐρεθῆναι ὑμῆσαι τὸν ἀποστείλαντά σε ἐν τοῖς ἐνθάδε τόποις, **6.6** ἀλλ' ὁμοίως χρῆ πάντας εἰδέναι, ὅτι πάντα διὰ φιλανθρωπίας καὶ μακροθυμίας ἐπιτελεῖν εἴωθεν, ἵνα μὴ τελείως τῇ πτώσει τοῦ θανάτου ὑποπέσωμεν. **6.7** Λοιπὸν δὲ καὶ σὺ ὁ παρῶν εἰπέ μοι· πῶς ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων συνίσταται; ἐν ποίοις πράγμασιν αἱ προαιρέσεις τῶν βασιλέων συνίστανται; Ἦγουν ταῦτα δόγματα τάδε τὰ τῆς πίστεως; πῶς πολιτεύεται τὸ λοιπὸν ἐξουσιῶν; **6.8** Πολλῆς χαρᾶς πλησθεὶς ἐγὼ Ἀγάπιος ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπερωτήσεως ἀπεκρίθην αὐτῶ· Πάντα μὲν τὰ τῆς πίστεως ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεται, ἡ δὲ τῶν μεγιστάνων τυραννὶς οὐ μόνον ἐπικρατεῖ, ἀλλὰ καὶ πλεῖον τὸν κόσμον διαταράττει· ὀλίγος γὰρ χρόνος ἐστίν, ἐξ οὗ τὰ τῶν Ἑλλήνων θρησκευματα συνείλεν ὁ ἐν Κυρίῳ τίμιος καὶ φιλόχριστος Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεύς, προσκυνήσας καὶ αὐτὸς τὴν τῆς θεότητος παναγίαν τριάδα. **6.9** Ταῦτα ἀκούσας ὁ πολλὰ χαρεὶς τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος λέγει μοι· **6.10** Μακάριοι οἱ πορευόμενοι ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τηροῦντες τοῦ Κυρίου τὰ δόγματα. **6.11** Καὶ μακάριοι πάντες οἱ ἀπεκδεχόμενοι τοῦ Κυρίου τὴν μέλλουσαν φιλανθρωπίαν, ὅτι τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ πολλά εἰσιν καὶ ἀνεκδιήγητα, ὧν οὐκ ἐστὶν ἄξιος ὁ κόσμος. **6.12** Καὶ μακάριοι οἱ διὰ παντὸς μεγαλύνοντες τὸ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι

πολυπλάσιά εἰσιν τὰ ἐλέη αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὴν ἐκεῖνου παρουσίαν καὶ εἰς τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀνταπόδοσιν. **6.13** Μετὰ δὲ τὸ λαλήσαι μοι αὐτὸν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν· Δεῦρο δεῖξω σοι τοῦ Κυρίου τὴν εὐσπλαγχνίαν, ἵνα ἴδῃς πῶς ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. **6.14** Ἀλλ' ἡμεῖς ἀκάρδιοι ἔσμεν καὶ ἄσπλαγχοι καὶ ἀπειθεῖς, γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη καὶ μοιχαλὶς. Καθ' ἐκάστην παροργίζομεν τὸν Θεὸν καὶ ὑστεροῦντες ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν.

7.1-4 и поимѣхъ приведе и идеже стоиаше одрѣхъ юмоу и трѣпеза оукрашена ѿ каменниа драгаго и лежаше хлѣбѣхъ на нѣхъ бѣлѣхъ снѣга видѣхъ во оу одра кладѣхъ бѣлѣхъ млѣка и слажъхъ медоу виногради же стоиашоу различно и мноуше грьздовне ово багърано ово чървлєно ово бѣло и овоца и мноуша различныи цвѣтъци и житие югоже не видѣхъ никътоже

7.1 Εἶτα ὑπέδειξέν μοι πηγὴν ὕδατος ἐξαστράπτουσαν καὶ καλλωπισμένην ἐν πολλῇ ἀσφαλείᾳ καὶ εὐπρεπείᾳ καὶ τέρψει ἀγγελικῇ καὶ δύο φοίνικας ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτῆς πλήρεις ὄντας εἰς βρῶσιν. **7.2** Εἶδον δὲ καὶ ἄμπελον, ἣτις ἦν πλησίον τῆς πηγῆς, σφόδρα κατάκαρπον καὶ εὐθαλῆ, καὶ πολυειδῆ τὸν καρπὸν αὐτῆς, ἥστινος τὴν χάριν καὶ τὸ εὐπρεπές οὐκ ἐφικνοῦμαι διηγήσασθαι, πολλὴ γάρ τις καὶ ἀνείκαστος εὐωδία ἐν ὄλω τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ ἐτύγχανεν. **7.3** Ἦν δὲ ὑπὸ τὴν ἄμπελον ἐκείνην κλίνη ἔντιμος, ἣντινα οὐκ ἐγίνωσκον, τίς καὶ ποταπὴ ἦν· πάντα γὰρ τὰ ἐκεῖσε λευκότερα χιόνος ἐδείκνυντο. **7.4** Πλησίον δὲ τῆς κλίνης τράπεζα ἴστατο ἐκ λίθου τιμίου καὶ ἦν ἐπ' αὐτῇ ἄρτος παμμεγέθης ἐπικείμενος, καὶ αὐτὸς ὅμοιος χιόνος. **7.5** Ἐμοῦ δὲ πρὸς τοῦτο ἀποβλέπωντος καὶ δοξάζοντος τὸν Κύριον ἐπὶ τοσαύτη χαρᾷ λέγει μοι ἐκεῖνος· Τί ἐστὶν ὁ θαυμάζεις; **7.6** Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην αὐτῷ λέγων· Μακάριος εἶην, εἰ ἠξιώθην οἰκῆσαι ἐν ταῦθα· ὁρῶ γὰρ ἐν μέρει τῶν

δικαίων ἐμαυτόν. **7.7** Ἐφη ἐκεῖνος· Μακάριοι οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον καὶ ποιῶντες τὰ θελήματα αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς ὑπερηγάπησεν ἡμᾶς.

7.8 Ἡμεῖς δὲ οὐ σπεύδομεν τέκνα τῆς ὑπακοῆς γενέσθαι, ἀλλὰ τῆς Γεένης. **7.9** Οἱ οὖν ἀγαπῶντες

τὸν Κύριον τούτων οὐ χροῖζουσιν, ὅτι ταῦτα σὺν τῷ κόσμῳ διέρχονται, ἀλλ' ἐκείνων ἀξιοῦνται, ὧν αὐτὸς μόνος ἐπίσταται τὴν τιμὴν καὶ τὸ μέγεθος·

7.10 διὸ ἡμᾶς ἀποβλέποντας εἰς τὴν ἐκείνων ἀπόλαυσιν καὶ τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἑπταπλάσιον

τούτου νήφειν δεῖ καὶ πρὸς ἐκεῖνον τὴν διάνοιαν ἔχειν ἀπεκδεχομένους τὴν καλὴν δικαίαν ἀνταπόδωσιν. **7.11** Ἐχε τοίνυν ἐν τῇ καρδίᾳ σου,

ἅπερ ἐθεάσω ἐνταῦθα, διότι οὐχ ἑώρακέν τις τῶν ἀνθρώπων μετὰ σώματος ταῦτα ὡς συ. **8.1** Εἶπον

δὲ ἐγὼ Ἀγάπιος πρὸς αὐτόν· Κύριέ, δεῖξόν μοι ἅπερ ὁρῶ, τίνα εἰσὶ. **8.2** Εἶπεν δὲ ὁ γηραιὸς

ἄνθρωπος· Ἀδελφε Ἀγάπιε, διὰ τί λέγεις μοι 'Κύριε', ὅποταν οἱ Ἰουδαῖοι οὐκ ἐκάλεσαν τὸν

Θεὸν ἡμῶν Κύριον, ἀλλ' εἶπον, ὅτι πλάνος ἐστὶν καὶ κακοποιὸς, καὶ παραλαβόντες ἀπέκτειναν καὶ

ἐκρέμασαν αὐτόν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· **8.3** καὶ σύ μοι λέγεις 'Κύριε' μέλλοντι ἀποθανεῖν καὶ μετὰ τὸν

χοῦν ἀναμίγνυσθαι. **8.4** Ὑποδείξω σοι, ἵνα μὴ πλανηθῆς· ἐγὼ εἰμι Ἥλιος ὁ Θεοσβίτης, ὃνπερ

ἦγαγον ἵπποι πύρινοι ἐν τῷ ἄρματι τῷ πυρίνῳ, καὶ ὁ Κύριος εὐλόγησέν μοι ὧδε ζῆσαι. Κύριος τοῦ

οὐρανοῦ ἐνθάδε με κατέστησε ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ.

8.5 Ταῦτα δέ, ἅπερ ὁρᾶς, ψυχαί εἰσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ σοι ἐφάνησαν ὡς ἐν εἶδει

8.1 и рече агaπини старому ч'агeи'ккy г'и
с'ькажи ми ч'ьто се юже вижю **8.2** и рече
юмоу о брате мeи агaпинe ч'ьч'ьто г'аеш
ми г'и юльмаже жидоже не парекoша б'а
нашегo б'аи н'к рeкoша л'ьст'ьк'ь ест'ь и
злoд'ьк'и и им'ьше оубиша и распаша и
на кръст'ѣ

8.3 а ми ты ми'к' г'аеш г'и а ч'ьт'ащoу
оумр'ѣти и с'ь п'ьр'ьстнию с'ьм'ѣсити с'а

8.4 н'ъ обаче с'ькажю ти да с'а не
блaзниши аз'ъ юсмь илнa
т'езвит'ѣнин'ъ югоже в'ъзнесoша
кoлeсницa оубиши кoни оубиши и г'и
б'л'ьгoлoви м'а пeд'ь п'ьс'ьм'ь и с'ьниде и
пocади м'а с'ьде и с'ьде живoу до

к'ьт'oрaгo пришьстeниa г'и'а си же **8.5**
к'ьс'а юже виднши д'ш'к'ь сoу'т'ь

ЧЛВЧЬСЬКЫНА ТРЪБЪ ІАКНАЫ СΛ σταφυλίου, διότι ὁ ζῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις οὐ
 грѣздѣнскыи понѣ бо жнѣтъ члвкѣтъ не δύναται θεάσασθαι ψυχὴν.
 можѣтъ видѣти душы члвчскѣ 8.6 сь 8.6 Αὕτη δὲ ἡ πηγὴ τῆς ἀναγεννήσεως λέγεται καὶ
 же кладѣзь порода сλ наричетъ и ἐξέρχεται εἰς τὰ μέρη τοῦ παραδείσου.
 исходить въ дрѣва рѣнскага 8.7 сь же 8.7 Τοῦτο δὲ τὸ φῶς τῶν ἀποστόλων ἐστὶν καὶ τῶν
 свѣтъ ангѣлскѣ юстѣ и правѣдныихъ δικαίων ψυχῶν.
 8.8 сь же одръ и тръπεζа творение 8.8 Αὕτη δὲ κλίνη καὶ ἡ τράπεζα ποιήμα ἐστὶν τῶν
 рѣкоу гнѣ 8.9 хлѣбъ же сь нѣсѣнын χειρῶν τοῦ Κυρίου. 8.9 Ὁ ἄρτος δὲ οὗτος τῶν
 юстѣ и правѣдныихъ душы 8.10 ἀποστόλων ἐστὶν καὶ τῶν δικαίων ψυχῶν. 8.10 Τὴν
 источникнѣкъ же сь ангѣлн пинютъ и δὲ πηγὴν ταύτην οἱ ἀπόστολοι πίνουσιν καὶ οἱ
 правѣдныи члвци 8.11 видѣхъ же и δίκαιοι. 8.11 Εἶδον δὲ ἑτέραν τροφήν, ἥστινος τὴν
 ина брашъна ихъже сласти нѣ(с) оудобъ ἡδύτητα οὐκ ἰσχύει τις διηγῆσασθαι· οὐκ ἐστὶν
 съказати нѣ(с) бо имѣ притѣча на γὰρ ὁμοιον αὐταῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἥστινος
 сѣнь свѣтѣ ихъже бо сласти и вонѣ τὴν ἡδύτητα καὶ τὴν εὐοσμίαν ἀνθρώπων στόμα
 члвчска оуста не могутъ непискѣдати οὐκ ἰσχύει διηγῆσασθαι. 8.12 Εὐτελεστέρα τροφή
 8.12 проста же гадъ тако и млѣко и ἦν ὡσπερ γάλα καὶ μέλι. 8.13 Καὶ ἐπάρας δέδωκέ
 медъ 8.13 и възьмѣ дастъ ми ѿ μοι ἐκ τῆς πηγῆς γεύσασθαι, καὶ ὁ νοῦς μου
 источника въкоусити и просвѣтѣ ми πλέον ἐφωτίσθη.
 сλ оумѣ 9.1 и понимѣ ма приведе къ 9.1 Καὶ ἤγαγέν με πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ
 тръπεζѣ [и ѡнѣтѣ сѣткорѣ и възьмѣ ἐποίησεν εὐχὴν καὶ λαβὼν ἄρτον ἔκλασέν μοι ἐξ
 хлѣбъ дрѣзѣ ми ѿ него четвъртъ и αὐτοῦ τετάρτην μερίδα καὶ δέδωκέν μοι 9.2 καὶ
 да(с) ми ю 9.2 и пошед(ъ) мало и ἀπελθὼν μικρὸν ἀπέβλεψα πρὸς τὴν τράπεζαν
 wzрѣ(х) се къ трапезѣ] и видѣхъ καὶ εἶδον τὸν ἄρτον καὶ ἦν ὄλος, πλήρης
 хлѣбъ цѣлѣ и тако не оуломяно ѿ ὀλόκληρος, ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς σῶος. Καὶ ἐμοὶ
 него ничѣтоже илина же съказа ми вса ὑπέδειξε πάντα, ἅπερ οὐκ ἔξεστι διηγῆσασθαι
 9.3 и приведе ма пакы къ [кр(с)]оу и τι. 9.3 Ἦγαγεν δὲ με πρὸς τὸν σταυρόν, καὶ
 сѣткорн ѡнѣтѣ сѣ мнѣю и нзведе ма ἐποιήσαμεν εὐχὴν ἀμφοτέροι, καὶ οὕτως με
 изъ окъньца и тако поклониховѣ [сλ] и ἐξήγαγεν διὰ τῆς θύρας καὶ προσεκυνήσαμεν
 цѣловаховѣ 9.4 и рече ми илина мирѣ ти ἀλλήλοις. 9.4 Καὶ οὕτως εἶπεν Ἡλίας· Εἰρήνη σοι,
 коудн агание пдн вѣ псѣти гнѣ и гѣ Αγάπιε. Πορεύου τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου
 εὐοδούμενος παρ' αὐτοῦ. 10.1 Ἐγὼ δὲ

бѣ съ τὸς 10.1 азъ же поклонивъ сѧ
поидохъ по поуги иже ми показа илииѧ

11.1 и тако шѣдъ мнози дѣни доидохъ
морѧ и погладахъ по морю и видѣхъ
корабль идѣщъ въ сѣвѣ и кѣ мѡржа въ
немъ 11.2 и югда приближиша сѧ къ
миѣ Глахъ нагъ доврѣхъ и доврѣхъ
вы воудн поугѣ 11.3 ѡвѣщаша и рекоша
поладушашъ тебе бѣ твои доврѣши старъче
11.4 агѧпни же рече къ нимъ възъмѣте
мѧ съ собою въ корѧбль и идоу съ
вами въ градъ въ нѣже хощете ити
11.5 они же глаша къ немюу мѧ се
третинюе лѣто заблудихомъ въ мори
и не вѣмы камо ити 11.6 братиѧ же
наша измъроша отъ глада и зимы и ѡ
воурѣ морьскыѧ 11.7 мы же доселѣ
живи юсѧмъ яко ни хлѣба ни воды
мнози дни не насытихомъ сѧ и нѣ
дн(с)ъ нѣ ночью оумремъ 11.8 и аще
тѧ приемѧ и ты съ нами оумреши и
болни намъ грѣхъ приложиши агѧпни
же 11.9 рече къ нимъ възъмѣте мѧ съ
секою гѣ бѣ печеть сѧ животъль

προσκυνήσας καὶ πορευθεὶς ἐκεῖθεν, ὡς διδαχθεὶς
ὑπ' αὐτοῦ, ποίαν ὁδὸν μέλλω πορεύεσθαι,
ἐγενόμην ἐν τῷ τόπῳ καλουμένῳ Πετριτῆς ὄρος
ἐν ᾧ παρέκειντο δενδροφόροι τόποι. 10.2 Καὶ
μικρὸν καθίσας ἐν αὐτῷ μετέλαβον τοῦ ἄρτου εἰς
κόρον. 10.3 Τὸ δὲ λοιπὸν ἠσφαλισάμην, ἐν ᾧ ἤμην
δι[α]κροσσίῳ, ἐπιφερόμενος ἐν τῷ μαφορίῳ μου·
10.4 ἦν γὰρ πολλὴ εὐωδία ἐν αὐτῷ καὶ γλυκύτης,
καὶ πλήρης ἦν τὸ στόμα μου γλυκασίας.

11.1 Μετελθὼν δὲ ἐκεῖσε καὶ πορευόμενος ἡμέρας
τινάς, ἤγγισα ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ὄρῳ πλοῖον
ἐρχόμενον καὶ δώδεκα ἄνδρας ἐν αὐτῷ. 11.2 Καὶ
ὅτε ἤγγισαν πρὸς με, εἶπον αὐτοῖς· Καλῶς
πορεύεσθε, καὶ ἀγαθὴ ἡ ὁδὸς ὑμῶν ἐστίν. 11.3.
Ἀποκριθέντων δὲ [τούτων· Ἀκουσάτω σε ὁ Θεὸς
σου, ἀγαθὲ γέρον], 11.4 εἶπον αὐτοῖς· Λάβετε με
πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ πορεύσομαι μεθ'
ὑμῶν ἐν τῇ πόλει, ὅπου βούλεσθε ὑμεῖς ἀπελθεῖν.
11.5 Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον· Ἴδου ἡμεῖς τρίτον ἔτος
ἔχομεν περιπλανώμενοι ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ οὐκ
οἶδαμεν ποῦ ἀπελθεῖν. 11.6 Οἱ ἀδελφοὶ δὲ ἡμῶν,
οἵτινες ὑπῆρχον μεθ' ἡμῶν, ἀπέθανον ἀπὸ τε τοῦ
λιμοῦ καὶ τοῦ κρούους καὶ τοῦ θυμοῦ τῆς
θαλάσσης. 11.7 Ἡμεῖς δὲ ἡμίθνητοὶ ἐσμεν, οὐ γάρ
ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄρτος, οὐδὲ ὕδωρ γλυκὸν μέχρι τοῦ
παρόντος, καὶ εἴτε σήμερον εἴτε τῇ νυκτὶ ταύτῃ
ἀποθνήσκομεν. 11.8 Ἐὰν δέ σε συλλάβωμεν,
φοβούμεθα μήπως ἀποθάνης καὶ σὺ καὶ
πλειοτέρας ἁμαρτίας προσθήσομεν.

11.9 Ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτοὺς· Ἀρατέ με μεθ'
ὑμῶν, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς μεριμνήσει τὴν ζωὴν

нашиль 11.10 и глаша юмоу
 кораблиници вѣнниди раке бѣжи кѣ
 намиъ лице имаши брашно съ собою да
 поѣмъ чѣмъ спѣемъ вѣдѣши 12.1 агапни же
 вѣнниде кѣ намиъ и видѣвѣтъ ја како
 зѣло немощни соутъ и
 милосърдовавѣтъ о нихъ сътвори
 мѣтвѣхъ и посадникъ ја кѣ корабли
 12.2-6 вѣзѣ оукроухъ иже юмоу дасть
 илига вѣ рани и прѣломи и на четири
 части и хвалоу вѣздавѣтъ вѣдасть и
 кѣтѣ моужема и кѣша и насытѣша еѣ и
 четвъртою часть юже остави цѣла
 бы(с) пакы јако и не оуломено ѿ неѣ
 ничѣтоже

12.7-8 видѣвѣтъше же кораблиници словоу
 божинѣ кѣзѣлиша кѣ аганию глагоше
 раке божини помилоуи ны не ходи ѿ
 насъ да о ѡкроухѣ еемъ плаванемъ
 глоубины морьскыѣ агапни же рече
 боудни келиа гѣта

ἡμῶν. 11.10 Εἶπον δὲ οἱ τοῦ πλοίου· Εἴσελθε, δοῦλε
 τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐὰν ἔχεις τροφήν μετὰ
 σοῦ, ἵνα κἂν σὺ μὴ ἀποθάνῃς.

12.1 Ἐγὼ δὲ εἰσῆλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶδον
 πάντας αὐτοὺς ἀδυνατοῦντας σφόδρα καὶ
 ἐσπλαγχνίσθην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ποιήσας εὐχήν
 ἐκάθησα μετ' αὐτοὺς 12.2 καὶ ἐπάρας τὸ κλάσμα
 τοῦ ἄρτου, ὃν δέδωκέ μοι Ἡλίας ἐν τῷ παραδείσῳ,
 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπον· Ὁ διὰ τῶν
 πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων πεντάκις χιλίους
 ἄνδρας χορτάσας χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων καὶ
 νῦν καὶ ἐπὶ τοῦτον τὸν ἄρτον εὐδόκησον τοῦ
 πληθῆναι αὐτόν, ἵνα χορτασθῶσιν οἱ
 μεταλαμβάνοντες ἐξ αὐτοῦ, ὅπως δοξασθῇ καὶ δι'
 ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὸ πανάγιον καὶ
 ὑπερένδοξον ὄνομα τῆς σῆς θεότητος. 12.3 Τότε
 λαβὼν τὸ κλάσμα τοῦ ἄρτου καὶ διανείμας ἐξίσου
 τὸν ἄρτον τοῖς πᾶσιν καὶ τὸ ἐπιλαχόν μοι μέρος
 κλάσμα ἀποθέμενος εἰς τήρησιν ἀγαθῶν 12.4
 εἶπον πρὸς αὐτούς· Νῦν μεταλαβόντες
 δοξάσωμεν τὸν καλὸν ἡμῶν δεσπότην. 12.5
 Μετασχόντες οὖν τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ ἄρτου εἰς
 κόρον, ἰδοὺ τῆς ἐμῆς μερίδος τὸ κλάσμα
 γενόμενον ὀλόκληρον οἶον ἦν τὸ πρότερον. 12.6
 Τότε ἀναστάντες ὁμοθυμαδὸν αἶνον ἐδόξαζον τῷ
 Κυρίῳ. 12.7 Νομίσαντες δὲ οἱ ἄνδρες, ὅτι τὸ
 χάρισμα ἰδίον μου ἐστίν, παρεκάλουν λέγοντες·
 Ἀχώριστος ἔσω ἀφ' ἡμῶν ἀπὸ τοῦ νῦν, ἵνα ἐτέρου
 ἄρτου μὴ ποιούμεθα χρεῖαν, ἀλλὰ διὰ τῆς σῆς
 παρουσίας ἔχομεν εἰς ἀδιάλειπτον ἄρτου.
 Ἐπέγνωμεν δέ, ὁ εἰργάσω ἐν ἡμῖν ἀγαθὸν ἔργον.

12.8 Εἶπον δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ἔχωμεν, ἀδελφοί, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην ἀνυπόκριτον, δωρήσεται ἡμῖν ὁ Κύριος τὸν παρ' αὐτοῦ ἀδαπάνητον ἀγαθόν, ἢ γὰρ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη δευτέρα ἐστὶν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, εἴ τις καταλογισθῆσεται εἰς αὐτὸν τὸν Κύριον. **12.9** Καὶ μέλλοντες διαπλεῦσαι τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, εἶπον τοῖς ναυτικοῖς· Αναβιάσατε τὰ ἰστία.

12.9 и рече корабельникомъ поставивте вѣтрила

13.1 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἀναβιάσαντες, ἐλθὼν ἄνεμος διὰ θελήματος Θεοῦ ἤγαγεν ἡμᾶς ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἐν τῇ πόλει αὐτῶν, ὅθεν ἦσαν ἀποπλεύσαντες τρία ἔτη. **13.2** Καὶ ὅτε ἐπλησίασαν τῇ πόλει, ἰδοὺ ἐξῆλθον οἱ πολῖται εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν βοῶντες καὶ λέγοντες· Δεῦτε ἴδετε, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἦκασιν, ὧν τοίνυν τοῖς τρισὶν ἔτεσιν φωνὴν οὐκ ἠκούσαμεν. Καὶ μετὰ κλαυθμοῦ προσπίπτοντες ἠσπάζοντο αὐτοῖς.

13.1 они же поставивша приде же вѣтръ колесѣ бѣжнѣю и принесе га юдинонь часѣ въ градъ свои ѿ негоже плаваша оукиана невѣдаще како ити **13.2** и югда присташа оу града изидоша гражане противоу имъ въпиюще изидѣте яко и братиѣ наша придоша ихъже се третнѣю лѣто гласа не слышахомъ и шѣдъше цѣловаша га **13.3** глахоу же къ нимъ корабельници и юще высте гласа нашего не слышали аще не бы бѣ посланъ раба своѣо къ намъ югоже ради принесени выхомъ въ градъ **13.4** гражане же прославиша бѣ

14.1 и изиде жена изъ града въ сквърньнахъ ризахъ простовласа **14.2** пришьдъши поклони сѧ прѣдъ аганиемъ плачющи сѧ и глающи раке бѣжнѣ агание поминаюи мѧ **14.3** аганин же глаше чѣ[то] [блв]дѣши къ мѣнѣ **14.4** жена же въпиташе прѣдъ вѣсѣмъ народѣмъ пенди раке бѣжнѣ яко снѣ мѧи се пѣтън на десаѣ днѣ мѣрѣтънѣ

13.3 Ἐλεγон δὲ οἱ ναυτικοί· Οὐδὲ ἀκμὴν φωνῆν ἡμῶν ἀκοῦσαι εἶχετε, ἐὰν μὴ ὁ Θεὸς ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς, δι' αὐτοῦ γὰρ ἤνεγκεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. **13.4** Οἱ δὲ πολῖται ἐδόξασαν τὸν Θεόν.

14.1 Καὶ μικρὸν προσελθόντων ἡμῶν συνήντησεν ἡμῖν χήρα τις τρίχας τῆς κεφαλῆς ἔχουσα λελυμένας, ὄυπαροφοροῦσα καὶ τὸν χιτῶνα διεσρηγμένον, **14.2** καὶ προσπεσοῦσα τοῖς ποσὶν ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου παρεκάλει λέγουσα· Δούλε τοῦ Θεοῦ Ἀγάπιε, ἐλέησόν με. **14.3** Ἐγὼ δὲ ἔλεγον· Τίνα λέγεις; οὐκ εἰμι ἐγὼ Ἀγάπιος. **14.4** Ἡ δὲ γυνὴ βοῶσα ἔλεγεν· Δεῦρο δούλε τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ υἱός μου πρόκειται ἤδη τετάρτην ἡμέραν ἀποθανών.

лежить 14.5 ꙗко не да ми юго погрети
ꙗко пожди ꙗко дъни дънѣдеже приде
корабль и вѣте мочжа въ нѣмъ и
калогѣръ съ ними има юмоу аганин
того понагъши веде да въскрѣситъ ꙗко
твоюго

14.6-8 аганин же поманюу юже рече
юмоу ꙗко и въставъ нде въскрѣдъ
жены водникъ юго и вѣт корабльника и
вси гражане аганин же вѣниде въ
хлѣбинуу идеже лежаше сынъ юа на
одрѣ

14.9 и сътворивъ мѣтвѣу и въза
оукроуѣхъ иже юмоу дастъ илнѣ и
положи на лицѣ юго и сѣде отрочиши
на одрѣ и имъ и за роукоу въдасть
мѣри мѣри же юго прослави ꙗко 14.10 и
вси гражане ꙗкоу къ аганинѣ раке
вожин не ходи ꙗко насъ и тако мы
обычан имамъ да иже оумреть
погрѣбамъ а ты имашн обычан да
иже оумреть пакы оживиши и 14.11 и
не дадоху юмоу изити из града и
корабльники не рачаху остатн юго
ꙗкоу идемъ и мы съ твоюю любо по
соуху любо по водѣ ꙗкоже хоуеши
ити 15.1 прѣбы же твоу сѣмъ дѣни къ
юдинѣ же ноуи приде ангѣлъ ꙗкоу къ
нѣмоу и изведе и из града и рече юмоу

14.5 Ὁ δὲ Κύριος οὐκ ἔασέν μοι τοῦ θάψαι αὐτὸν
λέγων μοι· Μείνον ἔτι τέσσαρας ἡμέρας, ἕως οὗ
παραγίνεται τὸ πλοῖον καὶ οἱ δώδεκα ἄνδρες οἱ ἐν
αὐτῷ καὶ ἀναβὰς μετ' αὐτῶν, οὗ τὸ ὄνομα
Ἀγάπιος, καὶ τοῦτον παραλαβοῦσα εἰσένευκε εἰς
τὸν οἶκόν σου, καὶ αὐτὸς ἀναστήσει τὸν υἱόν σου.

14.6 Καὶ οὕτως ἐπίστευσα τῇ γυναικί, καθὼς αὐτῇ
προεῖπεν ὁ Κύριος. 14.7 Ταῦτα ἐγὼ ἀκούσας παρ'
αὐτῆς ἔφην τοῖς σὺν ἐμοὶ παρατυχοῦσιν ἀδελφοῖς.

14.8 Πορευθέντες ὁμοθυμαδὸν θαύασσθαι τὸν
ἀγγελθέντα ἡμῖν νεκρὸν συνευδοκοῦντος τοῦ
ἀγαθοῦ Θεοῦ, καὶ πορευθέντος μου νῦν σὺν τοῖς
δώδεκα ναυτικοῖς καὶ τοῖς πολίταις,
ἠκολουθήσαμεν σὺν τῇ γυναικί μέχρι τοῦ οἴκου
τοῦ ἀποθανόντος. 14.9 Καὶ ποιήσας εὐχὴν

ἐξήνεγκα τὴν μερίδα, ἣν ὁ Ἥλιος μοι δέδωκε, καὶ
καθέστησα ἐπὶ τῷ προσώπῳ τοῦ νεκροῦ καὶ
κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἔδωκα αὐτὸν τῇ μητρὶ
αὐτοῦ, δοξαζούσῃ τὸν Θεόν. 14.10 Πάντες δὲ οἱ
πολίται ἔλεγον πρὸς με· Δούλε τοῦ Θεοῦ Ἀγάπιε,
μὴ ἀναχωρήσης ἀφ' ἡμῶν, διότι ἡμεῖς συνήθειαν
πονηρὰν ἔχομεν, καὶ ὅστις ἀποθάνῃ θάπτομεν
αὐτόν. Σὺ δὲ ἔχεις συνήθειαν, ὅστις ἀποθάνῃ, σὺ

ζωοποιεῖς αὐτόν. 14.11 Οὕτως πάντες οἱ πολῖται
οὐκ εἶων με ἐξελθεῖν τῆς πόλεως, καὶ οἱ δώδεκα
ναυτικοὶ οὐκ ἐβούλοντό με εἶσαι λέγοντες· Καὶ
ἡμεῖς πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, εἴτε διὰ τῆς
θαλάσσης, εἴτε διὰ τῆς ἠπείρου, ὅπου δ' ἂν
πορεύῃ. 15.1 Ὑπέμεινα δὲ ἡμέρας θ', τῇ δὲ
δεκάτῃ νυκτί παρεγένετο ἄγγελος Κυρίου πρὸς
με, ὅστις καὶ ἐξέβαλέν με ἀπὸ τῆς πόλεως

иди подѣлѣгъ морѣ и донѣдеже
 обрѣшеши мѣсто оуготованое тебѣ
 идеже бо сѣдѣ напишеши ꙗже ти
 съказа г҃ъ видѣхнѣи и ꙗже походи
 ꙗ 15.2 и тѣ рекѣ агіѣ г҃нѣ
 ѿиде ѿ него 15.3 агѣни же иде
 подѣлѣгъ морѣ многы дѣни и обрѣте
 стѣны высокы 15.4 и видѣ двѣрца въ
 стѣнахѣ и (въ)лѣзе въ нѣ по
 степенѣмѣ и видѣ хлѣвиноу
 оустроѣноу и одрѣ въ нѣи и постела
 на одрѣ и влѣзѣ въ хлѣвиноу
 [с҃кт]ворѣи [аг҃т]кѣу и сѣдѣ написа
 чѣтѣніе се
 15.5 и югда съкончыча волюю вожию
 привѣрженѣ бы(с) вѣтрѣмѣ къ
 нѣмоу корабль и излѣзѣ агѣни
 въдасть корабльникомѣ чѣтѣніе се
 г҃ла нестѣше вѣдадѣте патрѣархѣу в
 иерѣлѣмѣ да ю въдасть къ вѣса цр҃кви
 да ю чѣтѣтъ 16.1 блаженѣи же агѣни
 прѣвѣстѣ къ хлѣвници тѣи аг҃тѣ и
 съкончыча животѣ свои ѡ оугрѣсѣ иже
 юмоу дасть нѣни 16.2 и прѣдасть аг҃тѣ
 зѡи слава прѣвѣтѣю тр(с)циѡ ѡца и с҃на
 и ст҃го аг҃а нѣма и присѣи и къ вѣкы
 вѣкомѣ аминѣ

κρυπτῶς καὶ εἰπέ μοι· Ἀπελθε πλησίον τῆς
 θαλάσσης, ἕως οὗ εὗρης τόπον τὸν ἡτοιμασμένον
 σοι, καὶ καθίσας ἐκεῖσε γράψε, ὅσα ἀπεκάλυψέν
 σοι ὁ Κύριος ἐν ὄρασει καὶ οὐς περιεπάτησας
 τόπους τοῦ Κυρίου. 15.2 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ
 ἄγγελος ἀφίπτατο ἀπ' ἐμοῦ. 15.3 Ἐγὼ δὲ
 ἐπορεύθην ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ πορευόμενος ἐν
 πλείσταις ἡμέραις εὗρον πέτρας ὑψηλὰς ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης. 15.4 Εἶδον δὲ ἐν αὐταῖς θύραν καὶ
 ἀνήλθον ἐπὶ τῶν πετρῶν καὶ εἶδον
 λελατομημένον οἶκον ἐν ταῖς πέτραις
 κεκοσμημένον καὶ κλίνην ἐν αὐτῷ ἐστρωμένην.
 Καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ οἴκῳ ἐκεῖνῳ ἐποίησα τὴν
 εὐχὴν καὶ καθίσας ἔγραψα τὴν διήγησιν ταύτην.
 15.5 Καὶ ὅτε τὸν δρόμον ἐτελείωσα τῆς ἑμᾶτου
 ζωῆς, θελήματι Θεοῦ προώρμησεν ἄνεμος πλοῖον
 πρὸς με καὶ ἐξελθὼν δέδωκα αὐτοῖς τὴν διήγησιν
 ταύτην λέγων· Ἀποφέρετε ταύτην καὶ ἀπόδοτε τῷ
 πατριάρχη Ἱεροσολύμων, ἵνα διαπέμψῃ αὐτὴν ἐν
 πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ ἀναγιγνώσκειν
 αὐτήν. 16.1 Καὶ οὕτως ἐγὼ Ἀγάπιος εἰς τὸ κελλίον
 διαμέINAS τριάκοντα ἔτη καὶ οὕτως ἂν ἐτελείωσα
 τὸν βίον διατρεφόμενος ἐκ τῆς μερίδος, ἣν ὁ
 Ἥλιος δέδωκέν μοι ἐν τῷ παραδείσῳ. 16.2 Καὶ
 οὕτως ἐξομολογούμενος τῷ Κυρίῳ, ἤτουν
 συγχώρησιν λαβεῖν τῶν ἁμαρτιῶν μου, δοξάζων
 δὲ τὸν Θεὸν παρέδωκα τὸ πνεῦμά μου τῷ Κυρίῳ
 τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ
 Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
 Ἀμήν.

Индекс

- а съюз а – а** (а ли) *καί* 8.3, *α δέ* 1.7, 2.10, 3.4, 14.10, *α* 3.3, 3.3, 3.4, 8.3
- агапии л. име** Агапий – *αγαπῆ* Ἀγάπῆ 1.4, 14.2, 2.8, 4.3, 4.7, 9.4, *αγαπῆ* 2.10, 2.14, *αγαπῆ* Ἀγάπιος 1.1, 1.10, 1.5, 1.8, 14.5, 16.1, 2.13, 2.3, 3.6, 4.18, 4.20, 4.5, 5.1, 6.1, 8.1, *αγαπῆ* 2.1, 2.15, 2.17, 2.2, 2.4, 2.9, 3.1, 4.3, 4.4, 5.11, 5.6–10, 6.4, 11.4, 11.8, 12.1, 12.7–8, 14.3, 14.6–8, 14.6–8, 15.3, 15.5, *αγαπῆ* 2.8, 12.7–8, 14.10, *αγαπῆ* Ἀγαπίου *tit*, *αγαπῆ* Ἀγάπῆ 2.16, 8.2, *αγαπῆ** Ἀγάπιος 14.3, *αγαπῆ*ς 14.2, *αγαπῆ* 5.12
- азъ мест аз – азъ** *ἐγώ* 1.8, 4.10, 4.11, 4.6, 4.8, 4.9, 8.4, 10.1, *азъ* 2.11, *азъ** *ἐγώ* 14.3, *вми* ὑμῶν 11.4, *вми* 1.10, *вми* μεθ' ὑμῶν 1.10, *вми* ὑμῶν 1.8, 4.23, *вми* 1.6, *васъ* ὑμῶν 1.8, *вы* ὑμεῖς 1.8, *вы* ὑμῶν 2.7, 4.3, 11.2, *мене* με 2.10, 4.7, *ми* ἐμοί 9.2, *ми* μοι 1.3, 3.7, 4.18, 4.20, 8.1, 8.13, 8.2, 14.5, *ми* μου 8.13, *ми* 10.1, 9.4, *ми** μοι 9.1, 9.1, *ми** 11.3, *мною* (съ *мною*) ἀμφοτέροι 9.3, *ми*ς με 1.4, 11.2, *ми*ς μοι 8.3, *ми*ς μου 2.12, *ми*ς [i] ἡμεῖς 4.19, *мы* ἡμεῖς 4.21, 11.5, 11.7, 14.10, 14.11, *ма* με 1.8, 2.13, 2.9, 3.6, 4.18, 5.11, 6.2, 8.4, 9.1, 9.3, 9.3, 11.4, 11.9, 14.2, *ма* μοι 8.4, *нами* 11.8, *нами* ἡμᾶς 2.16, 11.10, 13.3, *нами* ἡμῖν 1.9, *нами* 11.8, *насъ* ἡμῶν 1.7, 12.7–8, 14.10, *ны* ἡμῖν 4.19, *ны* 12.7–8, *себе* ἐμοῦ 1.6, *себѣ* ἑαυτῷ 3.6, *себѣ* με 2.1, *себѣ* 4.1, 11.1, *совою* σοῦ 11.10, *совою* ὑμᾶς 11.4, *совою* ὑμῶν 11.9, *тебе* σοι 4.19, *тебе* σου 1.3, 2.12, 4.6, *тебе* 4.19, 5.6–10, 11.3, *тебѣ* σέ 4.21, 5.6–10, *тебѣ* σοι 4.8, 4.9, 15.1, *ти* σοι 2.9, 4.21, 4.23, 4.7, 5.11, 8.4, 9.4, 15.1, *тобою* σοῦ 14.11, *тобою* 9.4, *тебѣ* σοι 8.5, *тебѣ* 4.21, 5.11, *ты* σύ 1.7, 1.9, 2.10, 4.6, 8.3, 11.10, 11.8, 14.10, 14.10, *та* σε 1.4, 1.4, 1.4, 2.16, 2.8, 4.10, 4.21, 5.11, 11.8, *та* σοι 2.13
- ангелъ същ ангел – ангѣль** ἄγγελος 15.1, 15.2
- ангельскъ прил** ангелски – *ἀγγελῆσκῆ**(!) τῶν ἀποστόλων 8.9, *ангѣльскѣ**(!) τῶν ἀποστόλων 8.7
- апостолъ същ** апостол – *ἀπὸ* οἱ ἀπόστολοι 4.12, *ап(ε)ли** οἱ ἀπόστολοι 8.10, *ап(ε)λομα* ἀποστόλων 5.11
- апостольскъ** апостолски – *прил* ἀποστολικῆ ἀποστόλων 4.16
- аште съюз, част** ако – *ἀσπ* ἐάν 11.8, 11.10, 13.3
- багърънъ прил** пурпурен – *багъръно* πορφυρᾶ 3.3, *багъръно* 7.1–4
- благословити гл** благословя – *блѣ* εὐλόγησεν 8.4, *бл(ε)ви* εὐλόγησον *tit*
- благословленъ прил** благословен – *блѣ* εὐλογημένον 1.5
- блаженъ прил** блажен – *блаженни* 16.1
- блазнити сѣ гл** заблуждавам се, правя погрешно заключение – *сѣ* *блаз*ниши *πλανηθῆς* 8.4, *сѣ* *блаз*ниши *σκανδαλισθῆς* 4.7
- близъ съюз** близо – *близъ* πλησίον 2.11
- блъштати сѣ гл** блестя – *блъ*ψаше *сѣ* ἔλαμπεν 6.2
- блѣсти гл** дрънкам, говоря небивалици – [*блѣ*]δεши λέγεις 14.3
- во съюз, част** защото – *во* (поне *во*) διότι 8.5, *во* γὰρ 8.11, *во* δέ 2.3, 2.5, 14.5, *во* 3.4, 3.4, 5.11, 7.1–4, 8.11, 15.1
- вогъ същ** Бог – *бѣ* τὸν θεόν 1.1, 8.2, 13.4, 14.9, *бѣ* κύριον 8.2, *бѣ** τῷ Θεῷ 16.2, *бѣ* θεός 1.8, 2.15, 3.6, 4.4, 4.11, 11.9, 13.3, *бѣ* 5.6–10, 9.4, 11.3
- вожин прил** божи – *бѣ*жнῶ θεοῦ 13.1, *бѣ*жин τοῦ θεοῦ 11.10, 14.2, 14.4, *вожин* τοῦ θεοῦ 14.10, *вожин* 12.7–8, *вожнῶ* 12.7–8, *вожнῶ* θεοῦ 15.5
- божество същ** божествена същност – *бѣ*жства 4.19
- боли прил** по-голям – *боли* πλειότερος 11.8
- боати сѣ гл** боя се – *боати* сѣ φοβούμενος 1.1

братъ същ брат – **братъ** ἀδελφέ 8.2, **братина** ἀδελφοί 1.6, 1.7, 2.12, 11.6, 13.2
бръшно същ храна – **бръшна** τροφήν 8.11, **бръшно** τροφήν 11.10

быти гл съм – **бы** (аще не бы) ἔαν μὴ 13.3, **бы** (бы прѣшьльъ) περᾶσαι 2.3, **бы(с)** (изведенъ **бы(с)**) ἐξήλθον 5.11, **бы(с)** (привърженъ **бы(с)**) προώρμησεν 15.5, **бы(с)** (прѣведе- нъ **бы(с)**) διήλθον 5.11, **бы(с)** γέγονεν 1.4, **бы(с)** γεγινώς 2.4, **бы(с)** γενόμενον 12.2-6, **бы(с)** ἐγένετο 1.4, **бы(с)** 1.4, **бысте** εἶχετε 13.3, **быхомъ** (принесени **быхомъ**) ἦνεγκεν 13.3, **бѣхотъ** ἦσαν 3.4, **баше** ἦν 3.3, 6.2, **баше** ἦσαν 2.3, **бодеть** ἔσται 4.19, **бодеши** (сѣсеньъ **бодеши**) μὴ ἀποθάνης 11.10, **боди** γενέσθω 5.12, **боди** γένηται 2.7, 4.3, **боди** γένοιτο 1.5, **боди** ἐστιν 11.2, **боди** 9.4, 12.7-8, **естъ** ἐστίν 8.2, **нѣ** οὐκ ἐστιν 2.12, **нѣ(с)** οὐκ 8.11, **нѣ(с)** οὐκ ἐστιν 8.11, **нѣсмь** (**нѣсмь** привелъ) οὐκ 4.19, **нѣсмь** οὐκ ἐγενόμην 2.11, **нѣсмь*** οὐκ εἰμι 14.3, **сортъ** (немощнии **сортъ**) ἀδυνατοῦντας 12.1, **сортъ** εἰσιν 3.7, **сортъ** εἰσιν 4.6, 4.12, 4.13, 4.21, 8.5, **сортъ** 4.15, 4.17, **сы** 5.6-10, **юси** (сѣдравъ ли **юси**) ὑγιής 2.8, **юси** (сѣподовилъ **юси**) κατηξίωσας 2.13, **юси** εἶ 4.3, 4.6, **юсмъ** ἐσμεν 11.7, **юсмъ** εἰμι 4.6, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11, 8.4, **юсть** (привелъ **юсть**) ὀδήγησε 3.6, **юсть** εἰσίν 2.8, **юсть** ἐστιν 2.15, 4.4, 4.14, 8.7, 8.9, **юсть** 2.14, 4.3, 4.16, 5.6-10, 5.6-10

бѣлъ прил бял – **бѣлаχъ** λευκότερα ὑπέρ χιόνα 4.1, **бѣло** 7.1-4, **бѣлы** λευκά 3.3, **бѣлѣи** λευκότερα 7.1-4, **бѣлѣи** 7.1-4

буря същ буря – **бурѣ** τοῦ θυμοῦ 11.6

вѣ цифра дванадесет – **вѣ** δέκα δύο 4.12, 4.22, **вѣ** δέκα καὶ δύο 4.6, **вѣ** δώδεκα 11.1, 14.6-8, **вѣ** 4.1 δώδεκα, **вѣ*** δώδεκα 14.11, **вѣте** οἱ δώδεκα 14.5, **вѣте** τῶν δώδεκα 5.11, **вѣте** 12.2-6

велии прил голям – **велию*** 4.1

великъ прил голям – **велика** μεγαλείους 2.5, **велика** μεγίστη 3.5, **великою** 4.1, **великою** μεγάλην 4.5, 4.6, **великъмъ** μεγάλη 3.4, **великъи** ὁ μέγας 4.3, 4.7, **великъиима** 2.18, **велицѣ** 4.1, 5.11

велити гл заповядвам, говоря – **велитъ** τίτ, **велиши** κελεύεις 4.20, **велѣти** (начънетъ **велѣти**) ἔαν λέγη 4.23

вельми нар много, твърде – **вельми** μεγάλως 2.5, **вѣльми** σφόδρα 2.4

вести гл вода – **ведеть** ὀδηγῆ 1.4, **веди** εἰσένεγκε 14.5, **ведоу** ἀποφέρω 1.4

видимъ прил видим – **видимыя** ὁρατόν 4.11

видѣние същ виждане, гледане – **видѣнниа** ἐν ὁράσει 15.1

видѣти гл виждам, гледам – **видиши** ὁρᾶς 4.14, 8.5, **видиши** 4.13, **видѣ** εἶδον 2.5, 4.5, 15.4, 15.4, **видѣ** ἑώρακα 3.1, **видѣ** ἑώρακεν 3.2, **видѣ** 7.1-4, **видѣвъ** εἶδον 12.1, **видѣвъ-** **ше** νομίσαντες 12.7-8, **видѣти** (**видѣти** **имать**) εἶδεν 3.5, **видѣти** θεάσασθαι 8.5, **видѣхъ** εἶδον 8.11, 9.2, **видѣхъ** ὁρῶ 11.1, **видѣхъ** 7.1-4, **вижю** θεωρῶ 4.6, **вижю** ὁρῶ 8.1

виноградъ същ лоза – **виногради** ἄμπελον 7.1-4

вода същ вода – **воды** ὕδωρ 11.7, **водѣ** τῆς θαλάσσης 14.11

воля същ воля – **волю** θελήματι 15.5, **воля** 12.7-8, **волиею** διὰ θελήματος 13.1, **вола** τὸ θέλημα 5.12

воня същ благоухание – **вонѣ** τὴν εὐοσμίαν 8.11

врѣниѣга същ жилище, помещение – **врѣниѣгъ*** κελλίον 3.7, **врѣниѣгъ*** κελλίον 3.6

врѣтоградъ същ градина – **врѣтоградъ(!)** κελλίον 3.6, **врѣтоградъ(!)** κελλίον 3.7

въ предлог в – в 15.5, **в*** 2.11, **въ** (**въ** **нъже**) ὅπου 11.4, **въ** (**въ** **себе** **нѣсто**) ἀντ' 1.6, **въ** εἰς 13.3, 16.1, 3.2, 8.6, **въ** ἐν 1.2, 1.2, 1.3, 1.4, 2.12, 2.13, 2.13, 2.17, 2.3, 2.5, 2.8, 3.6, 4.21, 4.22, 4.22, 4.22, 4.8, 11.1, 11.4, 11.4, 11.5, 12.2-6, 13.1, 14.5, 15.4, 15.4, 15.4,

- 15.5, въ ἐπί 15.4, въ μετά 4.23, 5.6–10, въ 1.4, 1.8, 2.16, 4.1, 4.1, 4.21, 4.21, 4.22, 4.6, 4.8, 5.11, 5.11, 5.2–4, 9.4, 12.1, 14.1, 14.6–8, 15.1, въ* εἰς 14.5, въ* ἐν 16.1, въ* μέχρη 14.6–8
- въвести *гл* въведа – въведѣть (ижѣ въведѣть) εἰσενέγκη 5.11, въведѣть εἰσενέγκη 4.21
- въдати *гл* дам, предам – въдддните ἀπόδοτε 15.5, въдасть δέδωκα 15.5, въдасть διαπέμψη 15.5, въдасть ἔδωκα 14.9, въдасть 12.2–6
- въдати *гл* въздам – въздавѣть 12.2–6
- въдродовати *сѧ* зарадвам се – *гл* въздродова *сѧ* 4.1, въздродова *сѧ* ἐχάρην 2.5
- въдрѣмати *сѧ* *гл* задрема, заспя – въздрѣмавь *сѧ* 2.17
- въдѣти *гл* вдигна нагоре – въздѣвь 2.13
- възнести *гл* издигна – възнесоша ἤγαγον 8.4
- възъвати *гл* повикам – възовеши 5.11, възъва 5.2–4
- възъпити *гл* извикам – възъпиша παρεκάλουν 12.7–8
- възати *гл* взема – възъмъ ἐπάρας 8.13, възъмъша ἄραи 2.18, възъмъше αἴρουσιν τί, възъмѣте ἄρατε 11.9, възъмѣте λάβετε 11.4, възъ ἐξήνεγκα 14.9, възъ ἐπάρας 12.2–6, възъмъ* ἐπάρας 12.2–6, възъмъ* λαβών 9.1
- въкоусити *гл* вкуся – въкоусити γεύσασθαι 8.13
- вълѣсти *гл* вляза – вълѣзиши εἰσέλθης 4.22, (въ)лѣзе ἀνῆλθον 15.4, вълѣзи εἴσελθε 2.16, вълѣзь εἰσελθών 2.17, 15.4
- вънити *гл* вляза – въниде 14.6–8, въниде εἰσηλθον 12.1, 6.1, въниди εἴσελθε 11.10, въшѣдъши ἀνῆλθεν 1.4
- вънхтрѣ *нар* вътре – вънохтрѣ ἔνδον 6.1
- въпити *гл* викам – въпиюше βοῶντες 13.2, въпиаше βοῶσα 14.4
- въпросити *гл* питам – въпрошаеши ἐπερωτᾶς 4.7
- въскрѣсити *гл* воскреся – въскрѣситъ ἀναστήσει 14.5
- въслѣдъ *нар* след – въслѣдъ (въслѣдъ идохомиъ) ἠκολουθήσαμεν 4.19, въслѣдъ (идохтъ въслѣдъ) ἀκολουθοῦσι τί, въслѣдъ ἀκολουθῶν 2.2, въслѣдъ ὀπισθεν 1.3, въслѣдъ сѧν 14.6–8
- въстати *гл* стана – въставѣтъ ἀναστάς 3.2, 4.3, въставѣтъ ἐγερεθεις 1.6, въставѣтъ 14.6–8
- въсылати *гл* изпратя – въсылаема(!) ἡ δύναμίς μου 4.14, въсылаеѣтъ *сѧ* ἀναπέμπεται 4.17
- въторѣ *числ* втори – въторого 8.4
- высокѣ *прил* висок – высокы ὑψηλός 15.3, высокы 5.11
- высота *сѧщ* височина – высота τὸ ὕψος 6.2
- въсь² *мест* всичко, всички, цял, целият – вси* 2.12, всѧ πάντα 9.2, въсьмъ 14.4, въсьи *πᾶν* 4.11, въсьи πάντες 14.10, въсьи 14.6–8, въсьи* πάντες 14.10, въсьмиъ πάντες 2.12, въсьхъ πάντων 3.4, въсь (въсь елико) ἄπερ 5.11, въсь (въсь паже) ἄπερ 8.5, въсь πάντα 4.19, 5.11, въсь πάντας 1.6, въсь πάσαις 15.5, въсь 4.7, 4.21
- въдѣти *гл* зная – въмъ οἶδαμεν 11.5, въмъ γινώσκω 2.15, въсьи γινώσκεις 2.8, въсьи(!) 2.12, невѣдаше 13.1
- въкъ *сѧщ* век, периодът от време, в който светътъ съществува – въкъ τοὺς αἰῶνας 1.5
- въра *сѧщ* вяра – върѣ* (върѣ ютъ) ἐπίστευσα 14.6–8
- вътрило *сѧщ* корабно платно – вътрила τὰ ἰστία 12.9
- вътрѣ *сѧщ* вятър – вътрѣ ἄνεμος 13.1, вътрѣмъ ἄνεμος 15.5
- ҃ цифра три – ҃ τέσσαρας 14.5, ҃* τρία 13.1
- ҃ цифра тринадесет – ҃* 4.1
- глаголати *гл* казвам – гла ἔλεγον 3.6, Главыи ὁ εἰπών 4.8, Глахоу ἔλεγον 13.3, 14.10, глахъ εἶπον 11.2, глаша εἶπον 11.5, 11.10, глаше ἔλεγον 14.3, глаши λέγεις 8.2, 8.3,

Γλιόψιε λέγοντες 12.7–8, 14.11, Γλιόψιι λέγουσα 14.2, Γλια λέγων 2.13, 14.5, Γλιλ λέγουσα 1.4, Γλιλ λέγων 1.3, 3.7, 4.6, 15.5

гладъ същ глад – глادا τοῦ λιμοῦ 11.6

гласъ същ глас – глa(ε) φωνή 1.4, глa(ε) 4.8, гласa φωνήν 13.2, 13.3, гласи аί φωναί 3.4, глa(ε)нь φωνή 3.4, 3.4, глa(ε)нь 3.4, 3.4

гладати гл гледам – глaдaи 5.11

глубина същ дълбина, дълбочина – глoубинахъ τῷ πέραν 2.13, глoубиноу τὸ πέλαγος 2.3, глoубини 12.7–8

господъ същ Господ; господар, господин – г̃a τῷ Χριστῷ τίτ, г̃и κύριε 1.3, 2.13, 4.6, 4.18, 4.20, 8.1, 8.2, 8.3, г̃и τίт, 2.13, г̃инь* κύριον 8.2, г(ε)ви* τῷ Κυρίῳ 16.2, г̃oу τοῦ κυρίου 2.13, г̃oу τῷ κυρίῳ 1.3, г̃к κύριος 1.8, 2.15, 3.6, 4.4, 4.19, 4.21, 5.1, 5.11, 5.11, 8.4, 11.9, 14.5, 15.1, г̃к 1.10, 4.11, 9.4, г̃к* ὁ κύριος 14.6–8, г̃к* 5.6–10

господьнъ прил господин – г̃иe κυρίου 1.5, г̃инь κυρίου 15.1, г̃инь 15.2, г̃иню τοῦ κυρίου 8.8, г̃иia τοῦ κυρίου 1.8, 15.1, г̃иia 12.7–8, г̃иa тоῦ κυρίου 5.12, 9.4, г̃иa тоῦ Χριστοῦ 8.4

градъ същ град – гpада τῇ πόλει 13.2, гpада τῆς πόλεως 14.11, 15.1, гpада 14.1, градъ τῇ πόλει 4.22, 11.4, 13.1, градъ τὴν πόλιν 13.3

гражданинъ същ гражданин – гpажане οἱ πολίται 4.23, 13.2, 13.4, 14.10, гpажане τοῖς πολίταις 14.6–8, гpаждани* οἱ πολίται 14.10

гроздовие същ плодове – гpъздовие τὸν καρπὸν 7.1–4, гpъздовиень ως ἐν εἶδει σταφυλίου 8.5

грѣхъ същ грях – гpѣхъ ἁμαρτίας 11.8

да съюз, част да, за да, та да, и да – да (да oживиши) ζωοποιεῖς 14.10, да (да поставлю) εἰς χρεῖαν ποιῆσαι 1.6, да (да поставлю) τοῦ γενέσθαι 1.8, да (да чьтoуть) τοῦ ἀναγιγνώσκειν 15.5, да ἀλλ' 4.18, да ἵνα 4.7, 4.18, 8.4, 11.10, 15.5, да καί 14.10, да 12.7–8, 14.5

дати гл дам – да ἔασεν 14.5, дадаxоу εἶων 14.11, дажъ дός 4.18, да(ε)* δέδωκεν μοι 9.1, дасть δέδωκε 8.13, 12.2–6, 14.9, 16.1

двѣрьца врата – същ двѣрьца θύραν 15.4

девятъ числ девет – девaтъи οὐδότη 1.4

десатъ числ десет – десaтe (пaтъи на десaтe) 14.4, десaтe (шeсть на десaтe) 1.2, 1.3

дивьнъ прил чуден – дивьнънь 3.4

до предл до – до εἰς 1.5, до ἕως 8.4, до μέχρι 4.21, 5.2–4, 6.2

добръ прил добър – добpъ ἀγαθή 11.2, добpъ καλή 2.7, добpи 11.3

добрѣ нар добре – добpѣ εὐθεῖα 4.3, добpѣ καλῶς 11.2, добpѣ καλῶς 2.7

довести гл доведa – доведe ὠδήγησέ 2.2

донти¹ гл дойдa – дондeтe ἀπάγουσιν 4.22, дондeши ἀπέλθης 4.22, дондохъ ἤγγισα 11.1, дондe* ἀπάγουσιν 4.22

домъ същ дом – до(и)* τὸν οἶκον 14.5, домoу τῷ οἴκῳ 1.2, домы οἴκους 1.3, домы τίт, до(и)* τοῦ οἴκου 14.6–8

домышлати сa гл досeтa сe – домышлaше сa εἶδον 2.4

доньдеже съюз докaтo – донъдеже ἕως οὗ 14.5, 15.1

доселѣ нар досeгa – досeлѣ (досeлѣ живи) ἡμίνητο 11.7

драгъ прил ценен, скъпоценен – драгaгo τιμίῳ 7.1–4

дръзати гл настоявaм, нахалствaм, дъpзък съм – дъpзaеши θαρσαλέως 4.7

дрѣво същ дървo – дрѣвa δένδρα 3.2, дрѣвa(!) τὰ μέρη 8.6, дрѣвъ τῶν δένδρων 4.18, дрѣвѣхъ τοῖς δένδροις 3.3

δροугъ² прил друг – дроуга (дроуга къ дроугѣ) ἕτερον 3.4, дроугыиниъ ἄλλα 3.3, 3.3, дроугыла ἕτερα 3.3, дроугыла ἄλλοι 3.4, дроугыла 3.4, дроугѣ (дроуга къ дроугѣ) τὸ ἕτερον 3.4

дѣва числ двама – дѣва δύο 2.5

дѣнь същ ден – дни 11.7, дѣни ἡμέρας 11.1, дѣни* ἡμέρας 5.2–4, дѣни ἡμέρας 15.1, дѣнь ἡμέραν 14.4, дѣнь ἡμέρας 1.3, дѣни ἡμέραις 15.3, дѣни ἡμέρας 14.5

дѣньсь нар днес – дн(с)ь σήμερον 11.7

дѣти сѧ гл дяна се – сѧ дѣти ἀποδοῦσαι 1.7

дѣтиште същ дете – дѣтища τὸ παιδίον 3.1, дѣтищюу παιδίον 2.9, дѣтищъ παιδίον 2.5, 2.8, 2.10, 2.14, 2.16, 2.18, 4.10

дѣтѧ същ дете – дѣти τὰ τέκνα τίτ

дѣяти гл правя – дѣяши ποιεῖς 2.8

доухъ същ Дух – дхъ τὸ πνεῦμα 16.2, дхънь πνεύματος 2.1

доуша същ душа – доушь ψυχὴν 8.5, доушь ψυχῶν 8.9, дшъ ψυχῶν 4.16, 8.7, дшъ ψυχαί 8.5

евангелие същ евангелие – ювадангелие τίτ

же съюз, част пѣк, а – же δέ 1.10, 1.5, 1.7, 1.8, 1.8, 2.10, 2.13, 2.16, 2.17, 2.2, 2.3, 2.4, 2.9, 3.1, 3.3, 3.5, 3.6, 4.12, 4.13, 4.14, 4.15, 4.16, 4.17, 4.18, 4.19, 4.3, 4.7, 5.1, 5.11, 5.12, 6.1, 6.2, 8.10, 8.11, 8.4, 8.6, 8.7, 8.8, 8.9, 10.1, 11.5, 11.6, 11.7, 11.8, 12.7–8, 13.3, 13.4, 14.3, 14.4, 15.1, 15.1, 15.3, же 1.9, 2.1, 2.14, 3.3, 3.4, 3.5, 4.17, 5.6–10, 7.1–4, 8.12, 9.2, 11.4, 12.1, 12.7–8, 13.1, 13.1, 14.6–8, 14.6–8, 14.9, 16.1, же* δέ 8.2

жена същ жена – жена γυνή 4.23, 14.4, жена χήρα 14.1, жены τῆ γυναικί 14.6–8, жены τίτ животъ същ живот – животъ τὸν βίον 16.1, животъ τὴν ζωὴν 3.6, 4.18, животънь τὴν ζωὴν 11.9

живѣ прил жив – живи (доселѣ живи) ἡμίθνητοι 11.7, живѣ ὁ ζῶν 8.5

жидовинъ същ юдеин – жидове οἱ Ἰουδαῖοι 8.2

жити гл живея – живюу ζῆσαι 8.4, живѣ ἐποίησεν 1.2, житъ* ἐποίησεν 1.2

житиѣ същ живот – житиѣ 7.1–4

за предлог за – за 14.9, за διά 5.12

заблѣдѣти гл изгубя пътя – заблѣдохомы ἔχομεν περιπλανώμενοι 11.5

заповѣдь същ заповед – заповѣди τὰς ἐντολάς 1.1

звѣрь същ звер – звѣрь θηρία 2.3, 2.8

зеленъ прил зелен – зелено πράσινα 3.3

земля същ земля – землѣ* τῆς γῆς 5.2–4, земли τὴν γῆν 4.11, земли 6.1, землѣ τῆς γῆς 4.21

зима същ студ – зимы τοῦ κρύους 11.6

злато същ злато – злато (такѣ злато перие) χρυσόπτερα 3.3

знати гл познавам, разпознавам – знаеши ἐπιγινώσκεις 2.9, 2.10

злѣдѣти същ злодей – злѣди κακοποιός 8.2

зърѣти гл гледам – зърѣти βαστάζειν 6.1

зѣло нар много – зѣло σφόδρα 12.1

и съюз и – и (и юѣи) ἀκμήν 13.3, и (такѣ и) ὅτι 13.2, и (такѣ и) ὡσεὶ 3.3, и (такѣ и) ὥσπερ 8.12, и ἄρ' 4.19, и δέ 2.1, 4.21, и καὶ τίτ, τίτ, τίτ, 1.1, 1.2, 1.3, 1.3, 1.3, 1.4, 1.4, 1.4, 1.4, 1.6, 1.6, 1.8, 1.10, 2.1, 2.2, 2.2, 2.5, 2.5, 2.5, 2.7, 2.7, 2.7, 2.8, 2.12, 2.13, 2.14, 2.16, 2.17, 2.18, 2.18, 3.2, 3.2, 3.2, 3.2, 3.3, 3.3, 3.4, 3.4, 3.6, 3.6, 3.6, 3.7, 3.7, 4.1, 4.3, 4.3, 4.4, 4.5, 4.5, 4.5, 4.5, 4.6, 4.6, 4.6, 4.6, 4.6, 4.11, 4.11, 4.11, 4.13, 4.16, 4.17, 4.18, 4.19, 4.19, 4.21, 4.21, 4.21, 4.21, 4.21, 4.21, 4.22, 4.22, 4.22, 4.22, 4.22, 4.22, 4.22, 4.23, 4.23, 5.2–4,

5.11, 5.11, 5.11, 5.11, 5.11, 5.12, 6.1, 6.2, 6.3, 6.3, 6.4, 7.1–4, 8.2, 8.2, 8.2, 8.4, 8.6, 8.7, 8.8, 8.9, 8.10, 8.11, 8.12, 8.13, 8.13, 9.1, 9.2, 9.3, 9.3, 9.3, 9.4, 11.1, 11.1, 11.1, 11.2, 11.2, 11.4, 11.5, 11.6, 11.6, 11.7, 11.8, 11.8, 12.1, 12.1, 12.2–6, 13.2, 13.2, 14.1, 14.5, 14.5, 14.6–8, 14.9, 14.9, 14.9, 14.11, 14.11, 15.1, 15.1, 15.1, 15.2, 15.4, 15.4, 15.4, 15.4, 15.4, 15.5, 16.1, 16.2, и tit, tit, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.9, 1.10, 1.10, 2.1, 2.3, 2.4, 2.4, 2.5, 2.8, 2.12, 2.15, 2.17, 2.17, 2.18, 2.18, 3.1, 3.3, 3.4, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 4.1, 4.1, 4.6, 4.7, 4.20, 4.21, 4.21, 4.22, 4.23, 5.11, 5.2–4, 5.2–4, 5.2–4, 5.6–10, 5.6–10, 5.6–10, 5.11, 5.11, 5.11, 5.11, 6.1, 7.1–4, 7.1–4, 7.1–4, 7.1–4, 7.1–4, 7.1–4, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.4, 8.4, 8.11, 9.2, 9.3, 9.3, 9.4, 11.1, 11.10, 11.3, 11.8, 12.1, 12.2–6, 12.2–6, 12.2–6, 12.2–6, 12.2–6, 12.9, 13.1, 14.2, 14.6–8, 14.6–8, 14.9, 14.9, 14.10, 14.10, 14.11, 15.1, 15.3, 15.4, 15.4, и* καί 9.1, 9.1, 9.1, 9.1, 12.1, 14.5, и* (тако и) οὕτως 14.10, и* 9.2

и мест него – и αὐτόν 8.2, 14.10, и αὐτοῦ 14.9, и με 2.2, 5.12, 15.1, и μοι 5.1, и 2.18, 12.2–6, 12.2–6, и αὐτόν 14.10, и* αὐτοῦ 14.9, ии҃ъ αὐταῖς 8.11, ии҃ъ αὐτοῖς 1.6, 1.10, 11.2, ии҃ъ αὐτῶν 13.2, их҃ъ αὐτῶν 3.4, 3.5, 4.17, него* αὐτοῦ 9.1, немоу αὐτόν 1.7, немоу μέ 4.19, немоу 4.1, 5.6–10, немь (по немь) αὐτῶ 1.4, неа 12.2–6, ниини αὐτῶν 4.23, 14.5, нии҃ъ (к҃ъ нии҃ъ) αὐτοῖς 11.4, нии҃ъ αὐτούς 1.8, 4.3, 11.9, 12.1, нии҃ъ αὐτῶ 4.22, нии҃ъ 13.3, ниимь αὐτοῦ 4.6, ниимь μου 2.1, них҃ъ αὐτούς 12.1, ние αὐτῇ 4.21, ниего ἐμοῦ 2.2, 15.2, ниего 2.4, 2.18, 9.2, ниеи αὐτῇ 7.1–4, ниеи αὐτῶ 15.4, ниеи 5.11, ниемоу αὐτόν 1.4, ниемоу με 15.1, 15.5, ниемоу 2.1, 11.5, ниемь αὐτῶ 4.22, 11.1, 14.5, на τῶν πετρῶν 15.4, ю* 9.1, ъ 1.10, ѡ αὐτοῖς 13.2, ѡ ἡμᾶς 13.1, ѡ μετ' αὐτούς 12.1, ѡ πάντας αὐτούς 12.1, ѡ 1.10, ю αὐτήν 15.5, 15.5, юго αὐτόν 14.5, юго αὐτοῦ 1.1, 4.5, юго αὐτῶ 2.2, юго με 14.11, юго μου 6.1, юго τοῦ νεκροῦ 14.9, юго 1.4, 14.9, юго* 6.2, юи(!) τοῦτο 4.23, юмоу αὐτῶ 5.11, юмоу με 14.11, юмоу μοι 5.11, 5.11, 5.11, 12.2–6, 14.9, 15.1, 16.1, юмоу οὐ 14.5, юмоу 1.4, 2.12, 5.6–10, 5.6–10, 7.1–4, 8.2, 11.10, 14.6–8, юмш* μου 6.1, юю 14.6–8, юа 14.6–8

игоуменъ сѣщ игумен – игоумена ἡγούμενον 1.6, 1.9, 1.10, игшмена* ἡγούμενον 1.8

идеже нар кѣдето – идеже ἐκέϊσε 15.1, идеже 3.6, 7.1–4, 14.6–8

иже мест който – иже (иже въведеѣтъ) εἰσενέγκη 5.11, иже (иже изѣдаше) κατεσθίοντα 2.3, иже ἦν 14.9, 16.1, иже ὄν 12.2–6, иже ὅστις 3.7, 14.10, 14.10, иже ὅταν 4.9, 4.10, иже ὡς 10.1, ижи 4.21, их҃же ἥστινος 8.11, их҃ъже ἄπερ 9.2, их҃ъже ἥστινος 8.11, их҃ъже οἴους 3.2, их҃ъже ὦν 13.2, негоже (ѡ негоже) ὅθεν 13.1, немоуже ἦς 5.1, них҃ъже 4.6, ньже (вѣ ньже) ὄπου 11.4, ньже ἦ 4.22, ниемоуже ἦς 4.21, оже ὅ 4.23, оже ὅτι 4.19, юже ἦν 4.14, юже 12.2–6, паже (вѣса паже) ἄπερ 8.5, паже (паже стонѣтъ) ἴσταντο 5.2–4, паже ἄπερ 4.17, паже ὅσα 15.1, паже οὐς 15.1, паже 4.13, югоже αὐτόν ὄнтиνα 1.9, югоже αὐτοῦ 13.3, югоже ὄнπερ 8.4, югоже οὐπερ 6.2, югоже 7.1–4, юеже (се юеже) ἄπερ 8.1, юеже καθώς 14.6–8, ажже ἄπερ 4.21

из предлог из, от – из ἀπό 4.18, 15.1, из ἐκ 1.1, 1.4, 5.11, из 14.11, изъ δια 9.3, изъ ἐκ 1.4, 1.10, изъ 14.1, ис 1.6

известнн гл изведа – изведе ἐξέβαλεν 15.1, изведе ἐξήγαγεν 9.3, изведенъ (изведенъ вы(с)) ἐξήλθον 5.11

изводити гл изведа – извожю ἀρῶ 1.4

изволиши гл пожелая, поискам – изволиши βουλευθῆ 1.9

изити гл изляза – изиде ἐξελεθῶν ἀπῆλθεν 1.2, изиде ἐξήλθεν 1.10, изиде ἦλθεν 5.6–10, изиде συνήνητησεν ἡμῖν 14.1, изидеѣтъ ἐξελεύσεται 4.21, 4.23, 5.11, изидеши ἐξελεθῆς 1.4, 4.22, изиди ἐξελεθε 4.8, изидоша ἐξήλθον 13.2, изидш* ἐξέρχονται 4.23, изидѣте δεῦτε ἴδετε 13.2, изидоуѣтъ ἐξέρχονται 4.23, изити ἐξελεθεῖν 14.11

излѣсти *гл* изляза – излѣзѣ ἐξῆλθε 1.6, излѣзю ἐξέλθω 4.18, излѣзъ ἐξελθών 15.5,
 излѣсти* ἐξελεῖν 14.11
 измьрѣти *гл* измра – измьроша ἀπέθανον 11.6
 извѣсти *гл* изям – извѣдаше (иже извѣдаше) κατεσθίοντα 2.3, извѣсть καταφάγονται 2.8
 илиа *л. име* Илиа – илиа Ἠλίας 8.4, 9.4, 12.2–6, 14.9, илиа ὁ Ἠλίας 16.1, илиа ὑπ'
 αὐτοῦ 10.1, илиа 9.2
 имати *гл* имам – иманъ ἔχομεν 14.10, иманъ 3.6, имать (видѣти имать) εἶδεν 3.5, има-
 ть (имать прити) ἐλεύσεται 5.6–10, имашаи ἔχεις 11.10, 14.10, имоуца ἔχοντα 3.3,
 имоуца 7.1–4, имоуце 7.1–4
 има *сѣц* име – имена τὰ ὀνόματα 2.12, има τὸ ὄνομα 1.5, 2.9, 2.12, 14.5
 инъ *мест* друг – ина ἑτέραν 8.11, ины 3.4, инѣмъ ἕτερα 3.3
 испльнити *сѣ* *гл* изпльня се – испльньни *сѣ* ἐπλήσθην 2.1
 исповѣдати *гл* изповядам – исповѣдати διηγῆσασθαι 8.11
 испочити *гл* отпочина – испочивъ ἀναψύξας 3.6
 источникъ *сѣц* извор – источникъ* πηγὴν ὕδατος 7.1–4, источника тѣс πηγῆς 8.13,
 источникъ тѣн πηγὴν 8.10, источникъ* ἡ πηγὴ 8.6
 исходити *гл* изляза – исходитъ ἐξέρχεται 8.6
 исоръ *л. име* Исус – Ἰῶα 4.1, Ἰῶъ 14.6–8
 ити *гл* ида – иде ἐπορεύθην 15.3, иде ἠκολουθήσαμεν 14.6–8, идемъ πορευσόμεθα
 14.11, идеши ἐλεύση 4.22, идеши ὁδεύων 4.21, идеши πορεύου 4.21, иди ἀπελθε
 4.19, 15.1, иди πορεύου 9.4, иди συνακολουθεῖ 1.4, иди 5.11, идохомъ (въслѣдъ
 идохомъ) ἠκολουθήσαμεν 4.19, идоу ἀπέρχομαι 1.8, идоу πορεύσομαι 11.4,
 идоутъ (идоутъ въслѣдъ) ἀκολουθοῦσι τίτ, идоутъ ἀκολουθοῦσιν 1.3, идоуца
 παραγενομένους 4.1, идоуца προδιερχομένους 4.1, идоуць ἐρχόμενον 2.1,
 идѣщи ἐρχόμενον 11.1, идѣше ἐπορευόμην 2.2, ити (χοψеши ити) ἄν πορεύση
 14.11, ити (χοψю ити) ἀπέρχομαι 2.15, ити ἀπελθεῖν 2.14, 2.16, 2.4, 4.20, 11.4,
 11.5, ити ἀπέρχεσθαι 4.22, ити 13.1, шьдъ ἀπελθών 4.21, шьдъ διοδεύσας 5.2–4,
 шьдъ πορευόμενος 11.1, шьдъ 5.2–4, 5.11, шьдъше προσπίπτοντες 13.2
 иштѣзнѣти *гл* изчезна – иштѣзоша ἄφαντοι ἐγένοντο 2.18
 иероусалимъ *т* Йерусалим – иерѣлѣмъ Ἱεροσολύμων 15.5
 казати *гл* показва – кажа ἐπεδείκνυε 2.1, казахъ ἐδείκνυον 4.9, казаше ὑπεδείκνυε 5.11
 како *нар*, *сѣюз* как – како πόθεν 2.9, како πῶς 5.11, 5.11, 5.11, како τὸ πῶς 5.11
 калоггеръ *сѣц* монах – калоггери οἱ πατέρες 1.9, калоггеръ(!) ἀναβάς 14.5, калоггеры τούς
 πατέρας 1.6
 каменниѣ *сѣц* камъни – каменна λίθου 7.1–4
 камо *нар* кьде, накъде – камо ποῦ 1.7, 2.14, 2.15, 4.20, 11.5, камо τὸ πῶς 2.3, 2.4, камо 13.1
 келиа *сѣц* жилище, помещение – келию* κελλίον 3.6, 3.7
 кладѣзь *сѣц* кладенец – кладѣзь ἡ πηγὴ 8.6, кладѣзь πηγὴν ὕδατος 7.1–4
 колесъница *сѣц* колесница – колесница ἐν τῷ ἄρματι 8.4
 конь *сѣц* кон – кони ἵπποι 8.4
 кораблицъ *сѣц* корабче – кораблицъ πορθμεῖον 4.22
 коравль *сѣц* кораб – коравли τῷ πλοίῳ 2.5, коравли 12.1, коравль πλοῖον 2.5, 11.1, 15.5,
 14.5, коравль τῷ πλοίῳ 11.4, коравль τῷ πορθμείῳ 2.17, коравль 2.16, коравла τὸ
 πορθμεῖον 3.1
 коравльникъ *сѣц* моряк – коравльника ναυτικοῖς 14.6–8, коравльникомъ τοῖς ναυτικοῖς
 12.9, коравльникомъ 15.5, коравльници οἱ ἄνδρες 12.7–8, коравльници ναυτικοί 13.3,
 14.11, коравльници οἱ τοῦ πλοίου 11.10

красота *същ* красота – красота̀ни 3.3

крѣстѣ *същ* крѣст – κρ(с)τῆς* τὸν σταυρόν 6.2, 9.3, κрѣ(с)мѣ тоῦ σταυροῦ 6.3, крѣстѣ τὸν σταυρόν τίτ, крѣстѣ тоῦ σταυροῦ 8.2, χῥῶ(!) τὸν σταυρόν 6.2, 9.3

кѣ *предлог* към – к πρὸς 4.21, кѣ (дрогга кѣ дрогѣѣ) ἕτερον τὸ ἕτερον 3.4, кѣ ἐν 2.5, 4.22, кѣ πρὸς 1.4, 1.4, 1.7, 1.8, 2.1, 2.16, 2.8, 2.9, 4.19, 4.21, 4.3, 6.2, 9.1, 9.3, 11.2, 11.10, 11.9, 12.1, 13.3, 14.10, 15.1, 15.5, кѣ 2.1, 4.1, 4.1, 4.21, 5.11, 5.6–10, 11.1, 11.4, 11.5, 12.7–8, 13.3, 14.3, кѣ* πρὸς 9.2

кѣде *нар* къде – кѣде ποῦ 3.7

кѣто *мест* кой – кого τίνα 1.6, 1.8, кѣто τίς 2.9, 4.6, чѣсо (чѣсо радн) τὸ πῶς τίт, чѣсо τί 1.3, чѣто εἰς τί 2.14, 4.3, чѣто τί 2.8, 4.19, чѣто τίνα 8.1, чѣ[то] τίνα 14.3, чѣто 5.6–10

кѣи *мест* кой, какѣв – κατὰ ὁποῖοι 3.7, каτὰ ποῖοι 4.6, каτὰ οἶαν 3.5

кѣиждо *мест* всеки един – каѣждо 3.4

кѣшта *същ* жилище, помещение – κῆψις* κελλίον 3.6

лежати *гл* лежа, разположен съм – лежаше 14.6–8, лежаше ἦν 7.1–4, лежитѣ πρόκειται 14.4

ли *част* ли – ли (а ли) καί 8.3, ли 2.8, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12, 2.12, 4.3

лице *същ* лице – лица τὰ πρόσωπα 4.13, лица τῷ προσώπῳ 14.9, лица πρόσωπα 4.5, 4.6

лѣгкѣ *прил* лек, тих – лѣгкѣмѣ ἐλαφροτέρα 3.4

лѣстѣць *същ* измамник – лѣстѣць πλάνος 8.2

любо *съюз* дали, или – люво εἴτε 14.11, 14.11

лютѣ *прил* жесток, зъл – лютѣ ἀνήμερα 2.3, 2.8

лѣто *същ* година – лѣ(т) ἔτη 1.2, лѣта* ἔτη 13.1, лѣто ἔτεσιν 13.2, лѣто ἔτος 11.5, лѣтѣ ἔτη 16.1, лѣтѣ χρόνους 1.3

лѣжа *същ* залив – лѣжаχѣ τῇ νήσῳ 2.8, лѣжаχѣ τῷ νησίῳ 2.3, лѣжкы ἐν τῇ νήσῳ 4.22, лѣжкы νησίῳ 2.2

лѣцифра *четиридесет* – лѣτριάκοντα 16.1

мало *нар* малко – мало μικρόν 4.5, мало ὀλίγον 2.17, 4.1, мало* μικρόν 9.2

малѣ *прил* малѣк – малаго 3.1, мало μικράν 4.21, 5.2–4, мало 5.11, маломѣ* μικρόν 2.9, малѣу μικράν 4.21, малѣу 5.2–4, ма[лѣу] 5.11, малѣу μικρόν 4.22, малыи μικρόν 2.10, 4.10, 2.14, 2.8, малыи 2.16, малыи 2.18

манастѣрь *същ* манастир – манастѣри μοναστηρίῳ 1.3, 2.12, 4.8, манастѣрь μοναστηρίου 1.2, манастѣря тоῦ μοναστηρίου 1.4, 1.4, 1.10, 2.11, 5.11

мати *същ* майка – мѣти 14.9, мѣти τῇ μητρί 14.9

медѣ *същ* мед – медѣу 7.1–4, медѣ мѣли 8.12

милосѣрдѣвати *гл* проявявам милосѣрдие – милосѣрѣдовавѣ ἐσπλαγχνίσθη 12.1

мирѣ¹ *същ* мир – мирѣ εἰρήνη 1.10, 9.4

младѣ *прил* млад – млада (из млада) παιδόθεν 1.1, младѣмоу μικρόν 2.9

млѣко *същ* мляко – млѣка 7.1–4, млѣко γάλα 8.12

мои *мест* мой – моѣ μου 2.9, мои μου 1.4, 2.15, 3.6, 4.4, 4.8, 14.4, мои 5.6–10, 8.2, мои μου 1.4, 2.12

молитѣ *същ* молитѣва – млитѣс* εὐχὴν 9.1, млитѣва ἡ προσευχή 1.4, млитѣва 1.4, млитѣвоу εὐχὴν 9.3, 12.1, 14.9, 15.4, млитѣс εὐχὴν 6.3

молити *сѣ* *гл* моля се – мола сѣ δεόμενος 1.3, молашѣ сѣ 1.4

морѣскѣ *прил* морѣски – морѣскоу тῆς θαλάσσης 2.3, морѣскичѣ тῆς θαλάσσης 2.13, морѣскичѣ τῇ θαλάσσει 2.3, морѣскичѣ 2.8, морѣскиа τῇ θαλάσσει 2.2, морѣскиа тῆς θαλάσσης 11.6, морѣскиа τῇ θαλάσσει 4.22, морѣскиа 12.7–8

море *същ* море – море 2.18, *морε* τὴν θάλασσαν 5.11, *морε* τῆς θαλάσσης 4.10, *мори* τῆ
 θαλάσση 2.3, 11.5, *мори* 4.22, *морѣ** τῆ θαλάσση 2.5, *морио* τῆ θαλάσση 2.5, *морио*
 11.1, *морѣ* τῆς θαλάσσης 15.1, *морѣ* ἐν τῆ θαλάσση 11.1, *морѣ* τῆ θαλάσση 15.3
 мошти *гл* мога – *могούτѣ* ἰσχύει 8.11, *можаста* ἠδύναντο 6.1, *можеть* δύναται 8.5
 мрътвъ *прил* мрътвъ – *мрътвъ* ἀποθανών 14.4
 много *нар* много – много 5.2–4
 многогъ *прил* многоброен – *многа* πολλά 4.5, *многы* πλείσταις 15.3, *многы* τινάς 11.1,
многы 11.7, *многы** τὰς πάσας 5.2–4, *многога* πολλά 4.6
 мыслити *гл* мисля – *мысла* ἐνθυμούμενος 2.3
 мѣсто *същ* място – *мѣста* οἱ τόποι 4.6, 4.15, *мѣста* τόπους 3.2, 3.7, 15.1, *мѣста* 2.15,
мѣсто (въ себе мѣсто) ἀντ' ἐμοῦ 1.6, *мѣсто* τόπον 3.6, 15.1
 мъжъ *същ* мъж – *мужа* ἄνδρας 2.5, 4.1, 11.1, *мъжа* ἄνδρας 4.22, *мужа* ἄνδρες 4.6, 14.5,
мъжа ἄνδρες 4.12, *мъжа** 4.1, *мужена* 2.18, 12.2–6, *мужъ* ἀνὴρ 4.3, *мужъ* 4.7
 на *предлог* на, върху; до – на εἰς 4.17, на ἐν 2.3, 3.3, 3.5, 4.14, 8.11, на ἐπί 4.17, 7.1–4, 8.2,
 14.9, на 1.2, 1.3, 6.1, 6.1, 12.2–6, 14.4, 14.6–8, 14.9, 15.4
 напитки *сѣ* *гл* нахраня се – *напитавъ* сѣ ἐμπλησθεῖς 3.6
 напослушати *сѣ* *гл* наслушам се – *напослушавъ* сѣ ἀκούσας 3.6
 напъсати *гл* напиша – *написа* ἔγραψα 15.4, *напишеши* γράψε 15.1
 нарешти *гл* нарека – *нарекоша* ἐκάλεσαν 8.2, *нарѣше** ἐκάλεσαν 8.2
 нарицати *сѣ* *гл* наричам се – *сѣ* наричетъ λέγεται 8.6
 народъ *същ* народ – *народъ* 14.4
 нарокъ *същ* съдба, предопределена цел – *нарока* 2.15
 наставити *гл* дам наставление, насоча – *настави* εἶπεν 5.1
 насытити *сѣ* *гл* наситя се – *насытихомъ* сѣ 11.7, *насытиша* сѣ 12.2–6
 начати *гл* започна – *начатъ* ἦν 1.1, *начать* ἠρξάμην 6.4, *начнетъ* (*начнетъ* вѣдѣти) ἐάν
 λέγη 4.23
 нашъ *мест* наш – *наша* ἡμῶν 11.6, 13.2, *нашего* ἡμῶν τίτ, 8.2, 13.3, *нашеи** ἡμῶν 16.2,
нашими ἡμῶν 11.9, *нашъ* ἡμῶν 1.1
 не *част* не – *не* (не ходи) ἀχώριστος ἔσω 12.7–8, *не* μή 4.18, 4.7, 8.4, 13.3, 14.10, *не* οὐ
 2.8, 8.5, *не* οὐδέ 2.15, 13.3, *не* οὐκ 2.10, 2.4, 3.1, 6.1, 8.11, 8.2, 11.5, 13.2, 14.5, 14.11,
 14.11, *не* 2.12, 3.2, 3.6, 5.6–10, 7.1–4, 9.2, 11.7, 12.2–6
 небеснъ *прил* небесен – *небесныя* ἐπουράνια 4.17, *нѣбсьныи(!)* τῶν ἀποστόλων 8.9
 небо *същ* небе – *нѣса* τὸν οὐρανόν 4.17, *нѣсе* τοῦ οὐρανοῦ 2.1, 4.21, 5.2–4, 6.2, *нѣси*
 οὐρανῶ 4.14, *нѣсьмъ* τοῦ οὐρανοῦ 8.4, *небу* τὸν οὐρανόν 4.11
 невидимъ *прич.-прил.* невидим – *невидимыя* ἀόρατον 4.11
 невѣдомъ *прич.-прил.* непознат – *невѣдома* ἀγνώστους 3.2
 невѣдѣти *вж.* вѣдѣти
 немоштнъ *прил* немощен, отпаднал – *немощни* (*немощни* соутъ) ἀδυνατοῦντας 12.1
 нести *гл* нося – *несъше* ἀποφέρετε 15.5
 неугдобъ *нар* трудно, невъзможно – *неугдобъ* οὐκ ἔξεστι 9.2
 ни *част*, *сюз* нито – *ни* ἢ 3.5, *ни* οὐ 11.7, *ни* οὐδέ 5.6–10, 11.7, *ни* οὔτε 3.1, *ни* 2.15,
 5.6–10
 николиже *нар* никога – *николиже* οὐδέποτε 3.2, *николиже** οὐδέποτε 5.6–10
 никътоже *мест* никой – *никомуже* τινι 9.2, *никътоже* τις 3.2, 3.5, *никътоже* 7.1–4
 ничътоже *мест* нищо – *ничътоже* 9.2, 12.2–6
 ниць *прил* който е с лице надолу – *ниць* 6.1
 ношть *същ* нощ – *нощи* τῆς νυκτός 1.4, *нощъ* νυκτί 15.1, *нощъ* νυκτός 1.3

ноштьсь нар *нощес* – *ночьсь* τῆ νυκτί 11.7
 нъ *сюз*, *част но* – нъ (нъ *обаче*) ὅμως 4.7, нъ ἀλλά 2.15, 3.6, 4.19, 8.2, нъ 4.18, 8.4
 нъ *сюз* или, я – нъ εἶτε 11.7, 11.7
 нъкыи *мест* *някой* – нъкапа 3.2
 о¹ *предлог за* – ο ἐπ' 12.1, ο 12.7–8, ω ἐκ 16.1
 о² *межд о* – ο 2.14, 4.7, 8.2
 обаче *сюз*, *нар* *обаче* – обаче (нъ *обаче*) ὅμως 4.7, обаче 8.4
 обрѣсти *гл* *намеря* – обрѣсти εὐρεῖν 2.13, обрѣте εὕρον 3.2, 3.7, 15.3, обрѣте ἔφθασα 5.2–4, обрѣте ὄρω 5.2–4, обрѣте 5.2–4, *обращеши* εὕρης 15.1, *обращеши* εὐρήσεις 4.21, 4.21, *обращеши* 5.11, 5.11, *обращю* εὔρω 3.6
 обычан *сюз* *обычай* – обычан συνήθειαν 14.10, 14.10
 овоште *сюз* *зеленчуци* – *овоща* αἱ ὀπωραὶ 4.16, *овоща* τῶν ὀπωρῶν 3.6, *овоща* ὀπώρας 3.2, *овоща* 7.1–4, *овощьль* τῶν ὀπωρῶν 3.7
 овъ *мест* *този*, *един* – ова οἱ μὲν 3.4, ово 7.1–4, 7.1–4, 7.1–4, овѣмъ ἐν αὐτοῖς 3.3
 огньнъ *прил* *огнен* – *огньни* πύρινοι 8.4, *огньни* τῷ πυρίνω 8.4
 одежда *сюз* *дреха*, *премяна*, *външен вид* – *одежда* ἐνδύματα 3.3
 одръ *сюз* *одър* – *одра* 7.1–4, *одръ* κλίνη 7.1–4, 8.8, 15.4, *одръ* 14.6–8, 14.9, 15.4
 оживити *гл* *направя да живее* – *оживиши* (да *оживиши*) ζωοποιεῖς 14.10
 озърѣти *сл* *гл* *огледам се* – *озърѣ(х)* σε* ἀπέβλεψα 9.2
 окианъ *сюз* *океан* – *оукиана* 13.1
 око *сюз* *око* – *очи* οἱ ὀφθαλμοί 6.1
 окръстъ *нар*, *предлог* *около* – *окръс(т)* κύκλω 4.6, *окръстъ* κύκλω 4.5
 окъньце *сюз* *прозорче* – *окъньце* θύραν 4.21, 5.2–4, *окъньце* 5.11, *окъньца* τῆς θύρας 9.3
 онъ *мест* *той* – *они* 13.1, *они* ἐκεῖνοι 11.5
 онъсица *мест* *онзи*, *някой си* – *онъсица* ὁ δεῖνα 2.12
 орль *сюз* *орел* – *орль* ἀετόν 1.4, 2.1, *орль* ὁ ἀετός 2.2, 4.9, 5.11, *орль* 2.1, 2.4
 оставити *гл* *оставя*, *напусна* – *остави* 12.2–6, *оставити** ἔασαι 14.11, *оставляють* ἀφίωσιν τίτ, *оставляють* οἱ καταλιπόντες 1.3, *оставихомъ* ἀφήκαμεν 4.19
 остати *гл* *оставя* – *остати* ἔασαι 14.11
 отан *нар* *тайно* – *отан** κρυπτῶς 15.1
 отити *гл* *тръгна си* – *отиде* ἀπῆλθεν 2.2, *отиде* ἀφίπτατο 15.2, *отиде* 2.4, *отити* 3.6
 отокъ *сюз* *полуостров*, *остров* – *отокахъ** τῆ νήσω 2.8, *отокахъ** τῷ νησίω 2.3, *отокы** νησίω 2.2
 отрокъ *сюз* *отрок*, *дете* – *отрока** τοῦ νεκροῦ 14.9
 отрочиште *сюз* *отрок*, *дете* – *отрочища** τοῦ νεκροῦ 14.9, *отрочищи* 14.9
 отъ *предлог* *от* – *отъ* ἀπό 11.6, *отъ* ἀπό 2.2, 3.1, 2.18, 4.21, 15.2, *отъ* ἀφ' 1.8, 12.7–8, 14.10, *отъ* ἐκ 3.6, 3.6, 7.1–4, 8.13, *отъ* ἐξ 1.7, *отъ** ἀπό 5.2–4, *отъ* 2.17, 2.17, 2.4, 9.2, 11.6, 12.2–6, 13.1, *отъ** ἐξ 9.1
 отъводити *гл* *отведа* – *отводитъ* ἐκέλευσεν ἄραι 1.8
 отъвѣштати *гл* *отговоря* – *отвѣшаша* ἀποκριθέντων 11.3
 отънелиже *нар* *откакто* – *отънелиже** 2.4
 отънѣдоу *нар* *откъдето* – *отнѣдоу* 5.11
 отъселѣ *нар* *отсега* – *отселѣ* 1.5
 отъсѣдоу *нар* *оттук* – *отсѣдоу* 3.6
 отътѣдѣ *нар* *оттам* – *оттѣдѣ* 3.2
 отъходити *гл* *отивам си* – *отходити** (не *отходи*) ἀχώριστος ἔσω 12.7–8, *отходити** ἀναχωρήσης 14.10

οἰαὶ *същ* отец; баща – οἰαὶ ὁ πατήρ 1.1, 2.12, οἰαὶ πατρός tit, οἰαὶ tit
 пакы *нар*, *съюз* пак – пакы πάλιν 4.22, пакы 9.3, 12.2–6, 14.10,
 пасти *гл* падам – паде 6.1, падъ πεσών 4.6
 патриархъ *същ* патриарх – патриарχοῦ τῷ πατριάρχῃ 15.5
 паче *нар* повече – паче ὑπέρ 6.2, паче* πλέον 8.13
 перие *същ* пера, оперение – перие (такo златo перие) χρυσόπτερα 3.3
 перьнатъ *прил* пернат, с пера – перьнаты πτερωτά 4.5, 4.6
 пешти *сλ гл* грижа се – печеть *сλ* μεριμνήσει 11.9
 пити *гл* пия – πινούσιν 8.10
 пишта *същ* храна – пища ἢ τροφή 4.16
 плавати *гл* плавам – плаваша ἦσαν ἀποπλεύσαντες 13.1, плавающъ πλέον 2.5, плавайемъ
 12.7–8
 плакати *сλ гл* плача – плачюши *сλ* 14.2
 плътъ *същ* плът, тяло – плъти τοῦ σώματος 5.6–10
 по *предлог* по – по (по ποῦτι) ἐκεῖθεν 10.1, διά 4.21, 4.21, 4.21, 4.22, 5.1, 14.11, 14.11,
 по ἐν 2.2, по ἐπί 3.7, по κατά 3.4, по μετά 5.6–10, по 1.4, 3.4, 5.1, 5.11, 5.2–4, 11.1,
 15.4, по* ἐν 2.5
 повелѣти *гл* заповядам – повелѣ ἐκέλευσεν 2.18
 привести *гл* доведа – приведе ἦγαγεν 6.2, 9.1, 9.3, приведе 7.1–4, привелъ (нѣсмь привелъ)
 ἦγαγον 4.19, привелъ (привелъ юсты) ὀδήγησε 3.6
 приврѣшти *гл* привързва, завързва – привръженъ (привръженъ вы(с)) προώρμησεν 15.5
 повѣдати *гл* кажа, разкажа – повѣда εἶπεν 2.9, повѣда εἰπών 2.12
 поглядати *гл* погледам – погледахъ 11.1
 погрети *гл* погребя – погрети τοῦ θάψαι 14.5, погрѣвайемъ θάπτομεν 14.10
 подлъгъ *предлог* край, при – подлъгъ πλησίον 15.1, подлъгъ 15.3
 подобати *гл* подобава – подобаетъ μέλλει 3.7
 подобие *същ* вид – подобию 3.4
 подобьнъ *прил* подобаваш, подходящ – подобьно ἐπιτήδειον 3.6
 подъ *предлог* под – подъ 3.7, 8.4
 пождати *гл* почакам – пожди μεῖνον 14.5
 пояти *гл* взема – помиτ̄ παραλαβών 4.21, 6.2, помиτ̄ 7.1–4, 9.1, помиτ̄ши παραλαβοῦσα
 14.5
 поити *гл* отида – поиде ἐπορευόμενην 5.1, поиде ἠρξάμην τοῦ περιπατεῖν 2.1, поиде 2.1,
 поиди δεῦρο 14.4, поидохъ πορευθεῖς 10.1, пошед(ъ)* ἀπελθών 9.2
 показати *гл* покажа – показа διδάχθεις 10.1
 поклонити *сλ гл* поклоня се – поклони *сλ* προσπεσοῦσα 14.2, поклонивъ *сλ* προσκυνήσας
 5.1, 10.1, поклониста *сλ* προσεκύνησα 6.3, поклонити *сλ* προσκυνῆσαι 2.7, 4.3, по-
 клониховѣ [сλ] προσεκύνησαμεν 9.3, поклонихъ *сλ* προσεκύνησα 4.6
 положить *гл* положи, сложа – положи καθέστησα 14.9, положьше 2.18
 помиловати *гл* проявя милост – помилови ἐλέησον 4.18, 14.2, помилови 12.7–8
 помолити *сλ гл* помоля се – помолι *сλ* ἐδεήθην 2.13
 помѣнѣти *гл* спомня си – поманοῦ 14.6–8
 поне *съюз* поне – поне (поне во) διότι 8.5, понѣ кѣν 11.10
 понеже *съюз* понеже – понеже* διότι 8.5
 породъ *същ* пораждане, сътворение – порода τῆς ἀναγεννήσεως 8.6
 посадити *гл* поставя, настаня – посади κατέστησε 8.4, посадивъ ἐκάθησα 12.1
 послушати *гл* послушам – послушаи 11.3

поставити *гл* сложа – постави ἔστησεν 1.10, поставите ἀναβιβάσατε 12.9, поставиш[и] προεγχείρισον 1.9, поставиша ἀναβιβάσαντες 13.1, поставлю (да поставлю) εἰς χρείαν ποιῆσαι 1.6, поставлю (да поставлю) τοῦ γενέσθαι 1.8
 постела *същ* постеля, завивка – постела ἐστρωμένην 15.4
 постояти *гл* постоя – постоявъ σταθεῖς 4.5
 постълати *гл* изпраця – постъла ἀπέστειλε 5.11, постълаиъ ἀπέστειλε 13.3
 посѣдѣти *гл* поседя – посѣдѣвъ καθεσθῆς 2.17, 4.1
 походити *гл* ходя известно време, походя – ποχάζαμ περιερχόμενος καὶ ζητῶν 3.7, походи περιεπάτησας 15.1
 почъто *нар* защо – почъто 4.7, почъто διὰ τί 4.7, 8.2
 правдѣиъ *прил* праведен – правдѣиини (правдѣиини члѣвци) οἱ δίκαιοι 8.10, правдѣиинихъ τῶν δικαίων 4.16, 8.7, 8.9
 при *предлог* при – при ὑπό 3.7
 приближити *сѧ гл* приближа се – приближи сѧ πλησιάσας 2.5, приближиша сѧ ἤγγισαν 11.2, приближи[ша] сѧ 4.1
 приложити *гл* прибавя – приложиши προσθήσομεν 11.8
 принести *гл* донеса – принесе ἤγαγεν 13.1, принесени (принесени быхомъ) ἤνεγκεν 13.3
 пристати *гл* приближа, стигам – присташа ἐπλησίασαν 13.2
 прити *гл* дойда – приде ἀπῆλθον 3.2, приде ἐλθῶν 13.1, приде παρεγένετο 15.1, приде-тъ παραγίνεται 14.5, придоша ἦκασιν 13.2, приде ἦλθον 4.3, придеши ἐλεύση 4.21, придохомъ ἦλθαμεν 4.21, прити ἐλθεῖν 3.7, прити (имать прити) ἐλεύσεται 5.6–10, пришьдъ ἐπορεύετο 2.1, пришьдъ 5.2–4, пришьдъши 14.2
 притъча *същ* сравнение, прилика, сходство – притъча ὅμοιον 8.11
 приходити *гл* дойда – приходилъ ἦλθεν 5.6–10
 пришьствие *същ* пришествие – пришьствия τῆς παρουσίας 8.4
 прияти *гл* приема – приимемъ συλλάβωμεν 11.8, прията ἀκουστή 1.4
 провѣсти *гл* вода през – провѣде εἰσήγαγεν 5.12
 просвѣтѣти *сѧ гл* засияя – просвѣтѣ сѧ ἐφωτίσθη 8.13
 прославити *гл* прославя – прослави δοξαζούση 14.9, прославиша ἐδόξασαν 13.4, прославлу εὐχαριστῶ 2.13
 простовласъ *прил* с разпусната коса, несресан – простовласа λυσίτριχος 4.23, простовласа τρίχας τῆς κεφαλῆς ἔχουσα λελυμένας 14.1
 простъ *прил* прост – простаτα εὐτελεστέρα 8.12
 противѣ *нар, предлог* срещу – противοῦ εἰς ἀπάντησιν 4.23, 13.2
 пръвѣ *нар* първо, преди това – пръвѣ πρῶτον 2.8
 прѣсть *същ* прѣст, земя – прѣстию τὸν χοῦν 8.3
 прѣбвити *гл* пребивавам, оставам – прѣбви ὑπέμεινα 15.1, прѣбви(с) ἐποίησεν 1.3, прѣбвы-тъ διαμείνας 16.1
 прѣвести¹ *гл* премина – прѣведиъ (прѣведиъ вы(с)) διῆλθον 5.11
 прѣвести² *гл* перевоза – прѣвезиъ ἀποφέρωμεν 2.16, прѣвезохъ διετέρασα 4.10
 прѣдати *гл* предам – прѣдасть παρῆδωκα 16.2
 прѣдъ *предлог* пред – прѣдъ ἔμπροσθεν 2.1, прѣдъ ἐνώπιον 4.6, 6.3, прѣдъ 14.2, 14.4
 прѣжде *нар, предлог* преди – прѣже 5.6–10
 прѣити *гл* премина, прекося – прѣшьль (вы прѣшьль) περᾶσαι 2.3
 прѣломити *гл* разчупя – прѣломни διανείμας 12.2–6
 прѣнести *гл* пренеса – прѣнесѣта θέσθαι 2.18
 прѣподовъиъ *прил* преподобен – прѣпод(о)βнаго* τοῦ ὀσίου τίτ

прѣстолъ *същ* престол – прѣстолѣ θρόνου 4.17
 пѣтица *същ* птица – пѣтицѣ πετεινά 3.3, 4.6, пѣтица πετεινά 4.5, 4.17
 пѣстрога *същ* пѣстрога, обилие от цветове – пѣстротами 3.3
 пѣниѣ *същ* пеене, песни – пѣниемъ 3.4, пѣниа ὕμνος 4.17
 пѣснь *същ* песен – пѣсни ὕμνος 3.5, пѣсни ὕμνον 4.5, пѣсни ὕμνους 3.4
 пѣти *гл* пѣя – παῤῥου ἔψαλλον 3.4
 пѣть *числ* пет – пѣтын 14.4
 пѣть *същ* пѣт – по҃ти (по по҃ти) ἐκεῖθεν 10.1, по҃ти τῆς ὁδοῦ 4.21, 5.1, пѣти τῆς ὁδοῦ 3.7, по҃ти τῆ ὁδῶ 1.4, 1.8, 2.2, по҃ти τὴν ὁδόν 9.4, по҃ти τὴν τρίβον 3.7, по҃ти 2.17, по҃тъ ἡ ὁδός 2.7, 2.14, 2.15, 4.3, 4.3, 4.4, 11.2, пѣтъ τῆ ὁδῶ 4.8, по҃тъ τὴν ὁδόν 2.1, 3.7, 4.9, 5.11, по҃тъ 5.6–10, 5.6–10, по҃тъмъ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 4.1, по҃тъмъ τὴν ὁδόν 2.1, по҃тъмъ 5.11
 по҃стына *същ* пустыня – по҃стынахъ τῆ ἐρήμῳ 2.13
 рабъ *същ* раб, слуга – раба τὸν δοῦλον 13.3, рабе δοῦλε 11.10, 14.2, 14.10, 14.4, рабе θεράπον 1.4, рабе 12.7–8
 ради *предлог* заради – ради (чьсо ради) τὸ πῶς τίτ, ради διὰ 3.6, 13.3, ради 1.3, 4.19
 радостъ *същ* радость – радостню 4.1
 различнъ *прил* различен, разнообразен – различна διάφορα 3.2, различни διάφοροι 3.4, различно πολυειδῆ 7.1–4, различны διάφορα 3.3, различны διαφόρους 3.2, различны ἑτέρους 3.4, различны 3.2, различныи 7.1–4, различныилии 3.3
 рай *същ* рай – рай τῷ παραδείσῳ 12.2–6, рай* τῷ παραδείσῳ 16.1
 райскъ *прил* райски – райска τοῦ παραδείσου 4.15, 8.6
 распати *гл* разпѣна – распаша ἐκρέμασαν 8.2
 рачити *гл* искам – рачаху ἐβούλοντο 14.11
 рѣшти *гл* река, кажа – рекоша εἶπον 1.7, 1.9, 8.2, рекоша 11.3, рекоше* εἶπον 11.5, рекъ εἰπών 1.10, 5.11, 15.2, рекъ προσειπών 2.12, рече εἶπας 4.19, рече εἶπεν 1.5, 4.19, 5.12, 1.6, 1.8, 2.10, 2.14, 2.16, 2.8, 4.21, 4.3, 4.7, 8.2, 9.4, 15.1, рече εἶπον 2.15, 2.9, 4.18, 4.20, 4.4, 11.4, 11.9, 12.9, рече προεἶπεν 14.6–8, рече 5.6–10, 5.6–10, 5.6–10, 8.1, 12.7–8, рѣши εἰπεῖν 2.7, 4.3, рѣша* εἶπον 1.9, рѣше* εἶπον 11.5, рѣше* ἔλεγον 13.3, рѣше* 11.3
 риза *същ* риза, дреха – ризах τὰ ἐνδύματα 4.1, ризахъ (въ сквъръньнахъ ризахъ) ὕπαροφοροῦσα 14.1, ризахъ ἱματίων 4.23
 родъ *същ* род – роды γονεῖς τίτ, 1.3
 радъ *същ* ред – радου τῶν βαθμῶν 3.4
 рѣка *същ* рѣка – ро҃коу τῆς χειρός 5.12, 14.9, ро҃коу τῶν χειρῶν 8.8, ро҃цѣ 2.13
 свои *мест* свой – своего αὐτοῦ 13.3, свои αὐτῶν 13.1, свои μου 3.6, 4.18, 16.2, свои 3.7, 16.1, свои αὐτῶν τίτ, свои ἑαυτοῦς 1.3, своиемъ αὐτοῦ 1.2, свои* σου 14.5
 своеплеменьникъ *същ* съплеменник, сънародник – своегоплеменьника(!) 2.13
 свѣтъ¹ *същ* светлина – свѣт τὸ φῶς 6.4, свѣта τὸ φῶς 6.1, свѣтъ φῶς 6.1, 6.1, 8.7
 свѣтъ² *същ* свят – свѣтѣ τῷ κόσμῳ 3.5, 8.11
 свѣтъль *прил* светъл – свѣтлѣи φωτεινότερον 6.1
 свѣтъ *прил* свети – стѣнимъ ἀγίου 2.1
 се *част* ето – се δέ 4.19, се ἦδη 14.4, се ἰδοῦ 4.19, 11.5, се νῦν 1.4, се τοῖνυν 13.2, се 2.18, 4.6
 седмерицеж *нар* седмкратно – седмерицею ἑπταπλάσιον 6.1
 седмиъ *числ* седем – се[д]мѣмъ 4.14, семъ θ' 15.1
 серафимъ *същ* серафим – серафими τὰ σεραφίμ 4.13
 синь *прил* син – синне(!) κόκκινα 3.3

сквърньнъ *прил* мръсен – сквърньнахъ ῥυπαρῶν 4.23, сквърньнахъ (въ сквърньнахъ
 ризахъ) ῥυπαροφοροῦσα 14.1
 слава *същ* слава – слава δόξα 3.5, 4.14, слава φωνή(!) 4.17, славоу δόξαν 4.5, 4.6, славоу
 12.7–8, славѣ 4.19, славѣ 4.1, 5.11
 сладѣкъ *прил* сладък – слажън 7.1–4
 сласть *същ* сладост – сласти τὴν ἡδύτητα 8.11, 8.11
 слъньце *същ* слънце – слънца τὸν ἥλιον 6.2
 слышати *гл* слушам – слышали ἀκοῦσαι 13.3, слышалъ ἤκουσεν 3.5, слышашомъ
 ἠκούσαμεν 13.2, слышиши ἀκούεις 4.17
 снѣгъ *същ* сняг – снѣга χιόνος 7.1–4, снѣгъ χιών 3.3
 старъ *прил* стар – старомоу 8.1, старъ γηραιός 4.21, 5.11, старын γηραιός 5.12, 6.2,
 старын* γηραιός 8.2, старѣншаго 1.10
 старьць *същ* старец – старьче 11.3
 старѣшина *същ* начальник – старѣшинноу ἡγούμενον 1.8
 степень *същ* стъпало – степенль 15.4
 стоати *гл* стоя – стоить (таже стонть) ἴσταντο 5.2–4, стоа ἰστάμενος 2.5, стоахоу 7.1–4,
 стоаше ἰστάμενος 2.3, стоаше 7.1–4
 стоуденьць *същ* кладенец – стоуденьць* ἡ πηγή 8.6
 стъжица *същ* пътечка – стъжици τῆς τρίβου 4.21, стъжици 5.2–4, стъжицьѣ 5.11, стъжцьѣ
 τῆς τρίβου 4.22, стъжицю τρίβον 4.21, стъжицю 5.2–4
 стъзица *същ* пътечка – стъзици* τῆς τρίβου 4.21, 4.22, стъзици* 5.2–4, стъзицьѣ* τρίβον
 4.21, стъзицьѣ* 5.11, стъзицю* 5.2–4
 стѣна *същ* стена – стѣналихъ τείχη 4.21, стѣнахъ αὐταῖς 15.4, стѣнахъ 5.2–4, стѣноу τὰ
 τείχη 5.2–4, стѣноу 4.21, стѣны διὰ τοῦ τείχους 5.12, стѣны πέτρας 15.3, стѣны
 5.11, стѣнѣ 4.21, 5.11
 стѣнь *същ* сянка – стѣнль* ἐν τῇ σκιᾷ 2.1, стѣнль* διὰ τῆς σκιᾶς 4.9, стѣнль* διὰ
 τῆς σκιᾶς 5.11
 съ *предлог* с – съ (съ мною) ἀμφότεροι 9.3, съ ἐκ 2.1, съ ἐν 2.2, съ μετά 4.23, 5.11, 8.3,
 11.4, 11.9, 11.10, 14.5, 14.11, съ прѡс 11.4, съ 1.10, 9.4, 11.8
 събърати *гл* събера – събъра ἐκάλεσε 1.6
 съдравъ *прил* здрав – съдравъ (съдравъ ли ꙗси) ὑγιής 2.8, съдравъ ὑγιής 4.3
 съзъвати *гл* извикам, призова – съзва* ἐκάλεσε 1.6
 съказание *гл* сказание, разказ – съказание διήγησις τίτ
 съказати *гл* разкажа, разкрия – съкажеть ἀποδείξει 3.7, съкажеть ὑποδείξει 4.21, 5.11,
 съкажи ἀποκάλυψον 1.3, съкажи δεῖξον 8.1, съкажю ἀποδείξω 4.7, съкажю
 ὑποδείξω 8.4, съказа ἀπεκάλυψεν 15.1, съказа εἶπε 5.11, съказа ἐξηγησάμην
 5.11, съказа ὑπέδειξε 9.2, съказати διηγήσασθαι 8.11, 9.2
 съконъчати *гл* свърша, завърша – съконча ἐτελείωσα 16.1, съконъча ἐτελείωσα 15.5,
 съконъчаю διατελέσω 3.6, съконъчаю τελέσω 4.18
 съмѣсити *сѡ гл* смеся се – съмѣсити *сѡ* ἀναμίγνυσθαι 8.3
 сънити *гл* сляза – съниде 8.4
 сънь *същ* сън – съна τοῦ ὕπνου 3.1
 съпасати *гл* спася – съсенъ (съсенъ воудеши) μὴ ἀποθάνης 11.10
 съподовити *гл* удостоя – съподовилъ (съподовилъ ꙗси) κατηξίωσάς 2.13
 сътворити *гл* направя, извърша – сътвори ἐποίησα 15.4, сътвори ἐποίησαμεν 9.3, сътвори
 ποιήσας 12.1, сътвори ποιήσον 4.23, сътворивъ ποιήσας 14.9, сътворивъ ποιήσω
 3.6, сътвориста ἐποίησεν 6.3, сътворить ποιήσαι 3.7, сътвори* ἐποίησεν 9.1

сынѣъ същ син – **σὴν** τὸν υἱόν 14.5, **σὴν** ὁ υἱός 14.4, **сынѣъ** 14.6–8
съ мест този – **σε** (σε **ε**же) ἄπερ 8.1, **σε** ταύτην 15.4, 15.5, **σεγο** τοῦτο 3.6, 6.1, **σεγο** 4.19, 4.19, **семоу** ταύτης 3.7, 4.21, **семи** τούτῳ 8.11, **семи** 3.5, 12.7–8, **си** αὐται 4.16, **си** αὐτή 4.14, **си** οὔτοι 4.12, 4.15, **си** ταῦτα 4.13, 8.4, **си** τούτους 3.7, **си** 3.6, **силь** 5.11, **сихъ** ταύτη 2.8, 2.13, **сихъ** τούτων 4.18, **сина** οὔτοι 4.6, **сина** οὔτοι 4.6, **съ** αὐτή 8.6, 8.8, **съ** οὔτος 8.9, **съ** ταύτην 8.10, **съ** τοῦτο 8.7, **съ*** ἰδίαν 13.3
съде нар тук – **съде** ἐν αὐτῷ 3.6, **съде** ἐνθάδε 2.8, 4.18, 8.4, **съде** ὧδε 8.4, **съде** 2.8, 5.6–10
сѣмо нар насам – **сѣмо** ἐνθάδε 3.6, **сѣмо** ἐνταῦθα 4.19, **сѣмо** πρὸς сѣ 5.11
сѣнь същ сянка – **сѣнень*** ἐν τῇ σκιᾷ 2.1, **сѣнню*** διὰ τῆς σκιᾶς 4.9, **сѣнню*** διὰ τῆς σκιᾶς 5.11
сѣсти гл седа – **сѣде** ἐκάθησα 3.7, **сѣде** 14.9, **сѣдъ** καθίσας 15.1, 15.4, **сѣдлоу** ἐκαθέζοντο 3.3, **сѣдши** 3.4, **сѣдшиоу** καθεζομένου 4.14, **сѣдшиоу** ὁ τῷ καθημένῳ 4.17
сжсѣдъ същ съсед – **сжсѣдѣхъ** 2.11
сжхъ прил сух – **сжху** τῆς ἠπειροῦ 14.11
тако нар, съюз така – **тако** μετὰ ταῦτα 1.2, **тако** οὕτως 3.7, 6.4, **тако** 4.7, 11.1, **тако*** (тако и) οὕτως 14.10, **тако*** οὕτως 9.4, 16.2
такожде нар, съюз така – **такоже** 1.4
тамо нар там – **тамо** ἐκεῖσε 4.21, **тамо** 5.11
твон мест твой – **твоего*** σου 1.4, **твон** σου 2.14, 4.3, **твон** 5.6–10, 11.3, **твона** σου 1.4, **твоего** σου 2.11, 14.5
творение същ творение, дело – **творение** ποίημα 8.8
творити гл правя, осъществявам – **творити*** ποιῶν 1.1
творьць същ творец, създател – **творьць** ὁ ποιήσας 4.11
тезвитѣнинъ същ тезвитянин, от град Тезвия – **тезвитѣнинъ** ὁ Θεσβίτης 8.4
тѣлѣкнѣти гл чукна, почукам – **тѣлѣкнѣши** κρούσας 4.21, **тѣлѣкнѣхъ** ἠρξάμην κρούειν 5.2-4, **тѣлѣкнѣхъ** 5.11
трапеза същ маса – **трапезѣ*** τὴν τράπεζαν 9.2, **трьпеза** τράπεζα 7.1-4, 8.8, **трьпезѣ** τὴν τράπεζαν 9.1
третин числ трети– **третинѣ** τρισίν 13.2, **третинѣ** τρίτον 11.5
трьдъ същ усилие – **трьда** τοῦ κόπου 3.6, **трьда** 2.17
трьпѣти гл търпя, понасям – **трьпѣти** βαστάζειν 6.4
тъ мест този – **то** σύ 4.19, **то** ταῦτα 15.2, **того** τοῦτον 14.5, **тви** ταύτης 4.21, **тви** 16.1, **тъ** 5.6-10, **тъ*** αὐτός 14.5, **тѣхъ** αὐτοῖς 3.3
тъгда нар, съюз тогава – **тъгда** τότε 4.3, **тъгда** 2.8
тъштание същ старание – **тъштаніемъ** σπουδῇ 2.2
тънѣкъ прил тънѣкъ – **тънѣкъмъ** λεπτή 3.4
тоу нар тук – **тоу** ἐκεῖσε 3.2, **тоу** 15.1
оу предлог при – **оу** ὑπό 2.12, **оу** 7.1-4, 13.2
оубити гл убия – **оубиша** ἀπέκτειναν 8.2
оубоудити гл събудя – **оубоудивъ** сλ ἀναστάς 3.1
оуготовати гл приготвя – **оуготованіе** τὸν ἠτοιμασμένον 15.1
оудобъ нар лесно, възможно – **оудобъ** (оудобъ **сѣказати**) ἰσχύει τις διηγήσασθαι 8.11
оужасънъ прил ужасен – **оужасънъ** ἔντρομος 2.4
оузърѣти гл видя, съзра – **оузърѣ** 4.1, **оузърши** εὐρήσεις 4.22, **оузърши** θεωρῆσαι ἔχεις 1.4, **оузърши** ὄψεσθαι ἔχεις 4.19, **оузърѣ** εἶδον 2.1, 4.1, 6.1, **оузърѣ** ὀρώ 2.5
оукрашити гл украся – **оукрашена** 7.1-4, **оукрашены** 3.3

ογκρογχъ *същ* парче – ογκρογсѣ τῆς μερίδος 16.1, ѡкроγсѣ 12.7–8, ογκρογχъ τὴν μερίδα 14.9, ογκρογчъ τὸ κλάσμα τοῦ ἄρτου 12.2–6
 ογломити *гл* отчупя – ογломлено 9.2, 12.2–6
 ογмрѣти *гл* умра – ογмрениъ ἀποθνήσκομεν 11.7, ογмреть ἀποθάνη 14.10, ογмрешн ἀποθάνης 11.8, ογмрѣти ἀποθανεῖν 8.3, ογмьреть ἀποθάνη 14.10
 ογмъ *същ* ум – ογмъ ὁ νοῦς 8.13
 ογрѣзати *гл* отреза – ѡрѣзѣ* ἔκλασεν 9.1
 ογслышати *гл* чужа – ογслышана 1.4
 οгста *същ* уста – οгста στόμα 8.11
 οгстроити *гл* уредя – οгстроивъ 1.10, οгстроеноу κεκοσμημένον 15.4
 οгсъпати *гл* заспя – οгсъпе (iegda οгсъпе) ἀφυπνώσας 2.18, οгсъпе ἀφύπνωσα 2.17
 οгчити *сλ* *гл* уча се – οгчать *сλ* οἱ διδασκόμενοι 2.12
 хвала *същ* похвала – хвалоу 12.2–6
 хлѣбъ *същ* хляб – хлѣба ἄρτος 11.7, хлѣбъ ἄρτος 7.1–4, 8.9, хлѣбъ τὸν ἄρτον 9.2, хлѣбъ* ἄρτον 9.1
 хлѣвина *същ* жилище – хлѣвиноу τοῦ οἴκου 14.6–8, хлѣвиноу οἶκον 15.4, хлѣвиноу τῷ οἴκῳ 15.4, хлѣвинѣ* κελλίον 3.6
 хлѣвница *същ* жилище, помещение – хлѣвници τὸ κελλίον 16.1
 ходити *гл* ходя – ходи (не ходи) ἀχώριστος ἔσω 12.7–8, ходи ἀναχωρήσης 14.10, ходите πορεύεσθε 2.7, 11.2
 хотѣти *гл* искам, желая – хотѣ ἠθέλησα 2.7, 4.3, хотѣтъ μέλλουσιν 4.22, хотѣщюу μέλλοντι 8.3, хошете βούλεσθε 11.4, хошете βουλεύεσθε καὶ θέλετε 1.6, хошете θέλετε 1.8, хошешн (хошешн ити) ἄν πορεύση 14.11, хошешн βούλεσαι 1.7, 2.16, хош[еш]н βούλεσαι 2.14, хошю (хошю ити) ἀπέρχομαι 2.15
 хранити *гл* пазя – хранити ποιῶν 1.1
 хыжа *същ* жилище, помещение – хижѣ* κελλίον 3.7
 хыжица *същ* жилище, помещение – хыжицѣ* κελλίον 3.6
 хѣровимиъ *същ* херувим – хѣровими хερουβίμ 4.13
 хѣровимскъ *прил* херовимски – хѣровимскѣ хερουβίμ 4.17
 цвисти *гл* цѣфтя – цвьтоуца ἔχοντα 3.2
 цвѣтъ *същ* цвете – цвѣты ἄνθη 3.2
 цвѣтъць *същ* цветче – цвѣтъци 7.1–4
 цръкы *същ* църква – цръкѣ τῆς ἐκκλησίας 1.6, цръкѣ ταῖς ἐκκλησίαις 15.5
 цѣловати *гл* поздравявам, прегръщам, целувам – цѣловавъ 1.10, цѣловаховѣ 9.3, цѣлова-ша ἠσπάζοντο 13.2
 цѣлъ *прил* цял, непокътнат – цѣла ὀλόκληρον 12.2–6, цѣлъ ὅλος 9.2
 часъ *същ* час – ча(с) ὥρα 1.4, часѣ ὥρα 13.1
 четвъртъ *същ* четвъртина – четвъртъ* τετάρτην μερίδα 9.1
 четвъртъ *числ* четвърти – четвъртою 12.2–6
 четыре *числ* четири – четыри 12.2–6
 чисти *гл* чета – чьтоутъ (да чьтоутъ) τοῦ ἀναγιγνώσκειν 15.5
 чловѣкъ *същ* човек – чловѣк ἄνθρωπος 5.12, чловѣкъ ἄνθρωπος 4.21, члѣка 2.13, члѣкоу ἄνθρωπος 3.7, чловѣкоу 8.1, члѣкъ τις ἀνὴρ 5.6–10, члѣкъ ἄνθρωπος 5.11, 5.6–10, 6.2, члѣкъ ἐν τοῖς ἀνθρώποις 8.5, члѣкы тούς ἀνθρώπους 2.3, члѣци (правѣдънни члѣци) οἱ δίκαιοι 8.10, чловѣкъ* ἄνθρωπος 8.2, члци* οἱ ἄνθρωποι τίτ чловѣчскъ *прил* човешки – чловечьска ἀνθρώπων 4.6, члѣчьска ἀνθρώπινα 4.5, члѣчьска ἀνθρώπων 8.11, члѣчьскъ 8.5, члѣчьскыя τῶν ἀνθρώπων 8.5

чръвлѣнѣ прил червен – чръвлѣно ἀληθινά 3.3, чръвлѣно 7.1–4
 чрѣвъ прѣдлог през – чрѣвъ 2.18, 4.10
 чьстѣнѣ прил скъпоценен – ч(с)тна* τιμίу 7.1–4
 чьтѣниѣ същ четиво – чьтѣниѣ τὴν διήγησιν 15.4, 15.5
 члсть същ част – части 12.2–6, члсть μερίδος 12.2–6
 шѣсть числ шѣст – шѣсть 1.2, 1.3
 штьвьтати гл чуруликам– швьвьтахуѣ ἐκελάδου 3.4
 тавити сѣ гл явя се, появя се – тави сѣ ἐφανερώθη 5.11, тавилы сѣ ἐφάνησαν 8.5
 тадъ същ храна, ядене – тадъ τροφή 8.12
 тако нар, съюз, част като; понеже – тако (тако и) ὅτι 13.2, тако (тако и) ὡσεὶ 3.3, тако (тако и) ὡσπερ 8.12, тако διότι 14.10, тако ὅτι 2.8, 2.13, 4.6, 14.4, тако ὡς 9.2, тако 2.12, 3.3, 3.4, 9.3, 11.7, 12.1, 12.2–6
 такоже нар, съюз, част както – такоже τίτ, 2.4
 таможе нар където – таможе ὅπου 2.16, таможе ὅπου ἄν 1.4, таможе ὅπου 14.11
 тастн гл ям – тѣша 12.2–6
 югда съюз, нар когато– югда (югда оуѣпѣ) ἀφυπνώσας 2.18, югда ὅταν 4.22, югда ὅτε 1.4, 2.1, 2.7, 4.23, 4.3, 6.1, 11.2, 13.2, 15.5, югда 4.1
 юдинѣ числ, мест един – юдиноль ἐν μιᾷ 13.1, юдиноу 15.1
 юлико нар, мест, съюз каквото – елико (вьсѣ елико) ἅπερ 5.11
 юльмаже нар, съюз след като, щом – юльмаже ὁπόταν 8.2
 юштѣ нар още – юще (и юще) ἀκμήν 13.3
 ѡти гл хвана – ѡтъ κρατήσας 14.9, ѡтъ παραλαβών 5.12, ѡтъше παραλαβόντες 8.2, ютъ* (вьрѣ ютъ) ἐπίστεισα 14.6–8

Доц. д-р Явор Милтенев
 Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“
 Българска академия на науките
 бул. „Шипченски проход“, 52, бл. 17
 1113 София, България
 y.miltenov@ibl.bas.bg
<https://orcid.org/0000-0001-9976-0808>

Assoc. Prof. Yavor Miltenov
 Institute for Bulgarian Language “Prof. L. Andreïchin”
 Bulgarian Academy of Sciences
 52 Shipchenski prohod Blvd., bl. 17
 Sofia 113, Bulgaria
 y.miltenov@ibl.bas.bg
<https://orcid.org/0000-0001-9976-0808>